

Latvijas Republikas Satversmes tiesas sēde
2006.gada 9.maijā

Sēdi vada Latvijas Republikas Satversmes tiesas priekšsēdētājs
Aivars Endziņš.

A.Endziņš.

Tiesas sēdi pasludinu par atklātu.

Tiek izskatīta lieta *Nr.2005-25-01 “Par 2004.gada 7.aprīļa likuma “Grozījumi likumā “Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju”” 13.panta pirmās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91.pantam”*.

Satversmes tiesa lietu izskata pilnā sastāvā. Tiesneši: Jelāgins, Lepse, Branta, Čepāne, Apsītis, Kūtris un Endziņš.

Lietas dalībnieki:

pieteikuma iesniedzēju pārstāvis – Gundega Līce;

institūcijas, kas izdevusi apstrīdēt – Latvijas Republikas Saeimas Prezidija pilnvarotā persona – zvērināts advokāts Juris Ķesteris.

Pilnvaras?... Ir lietā.

Pieaicinātās personas:

Staņislavs Šķesters – Latvijas Republikas Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijas priekšsēdētājs;

Jānis Vītoliņš – Ventspils pilsētas Domes priekšsēdētāja pirmais vietnieks;

Gunārs Ansiņš – Liepājas pilsētas Domes priekšsēdētāja vietnieks;

Rasma Freimane – Rīgas pilsētas Valsts un pašvaldības dzīvojamo māju privatizācijas komisijas priekšsēdētāja;

Ilze Kukute – Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas valsts sekretāre...

J.Rozenfelds

Godātā tiesa! Lūdzu atļaut pārstāvēt Jāni Vītoliņu.

(Runā bez mikrofona.)

A.Endziņš.

Tiesa izsludina pārtraukumu uz piecām minūtēm.

(Pārtraukums)

A.Endziņš.

Tiesa apspriežoties, nolēma sekojošo:

Satversmes tiesas likuma 23.pants, kura nosaukums ir "Pārstāvība Satversmes tiesā" nosaka sekojošo: lietas dalībnieks, pieteikuma iesniedzējs, kā arī institūcija vai amatpersona, kas izdevusi apstrīdēto aktu, var procesuālās darbības Satversmes tiesā veikt pats vai ar pilnvarota pārstāvja starpniecību.

Kas attiecas uz pieaicinātajām personām, tad tiesa ir lēmusi par atsevišķu amatpersonu pieaicināšanu, lai noskaidrotu lietas apstākļus un Satversmes tiesas likums neparedz, ka pieaicinātā persona varētu veikt šīs savas funkcijas ar pārstāvja starpniecību. Tieši tāpēc arī ir pieaicinātās personas statuss.

Līdz ar to lūgumu par šo pārstāvību Rozenfeldam un Mantrovam tiesa liedz.

Jūs varat dot padomus pilnvarotajām personām kā tādām, bet veikt procesuālas darbības un uzstāties runāt pieaicinātās personas vietā, nav tiesību.

Vai lietas dalībniekiem ir kādi lūgumi?

Cilvēktiesību biroja pārstāvim? Nav.

Saeimas pārstāvim?

J.Ķesteris.

Jā, man ir viens lūgums. Man ļoti jāatvainojas godātajai tiesai, ka iznāca pārpratums un nav pievienoti lietai materiāli, kuri pamato tos ciparus, kuri bija atbildes rakstā minēti. Vai ar tiesas atļauju nevarētu šos materiālus pievienot?

A.Endziņš.

Jums ir pavairoti eksemplāri? Iedodiet Valsts cilvēktiesību biroja pārstāvjiem... Cik jums būtu vajadzīgs laiks, lai iepazītos ar šo materiālu? Un kāds ir jūsu viedoklis par pievienošanu lietas materiāliem?

G.Līce.

Varbūt varētu pavisam īsi lūgt izstāstīt atbildētājam, kas ir šajā materiālā?

A.Endziņš.

Jūs nevēlaties iepazīties?

G.Līce.

Es uzskatu, ka var turpināt lietu.

A.Endziņš.

Līdz ar to tiek uzsākta lietas izskatīšana pēc būtības. Tiks nolasīts tiesneša ziņojums. Lūdzu, Čepānes kundze!

I.Čepāne.

2005.gada 20.decembrī pēc Valsts cilvēktiesību biroja pieteikuma Satversmes tiesā tika ierosināta lieta Nr. 2005-25-01 "Par 2004.gada 7.aprīļa likuma "Grozījumi likumā "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju"" 13.panta pirmās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91.pantam".

Saeimas atbildes rakstu Satversmes tiesa saņēma 2006.gada 3.februārī.

Lietas sagatavošanas gaitā papildus tika pieprasīti paskaidrojumi un dokumenti no Valsts cilvēktiesību biroja, Latvijas Republikas Saeimas, Rīgas Domes, Ventspils pilsētas Domes, Liepājas pilsētas Domes, Jelgavas pilsētas Domes, Latvijas Republikas Augstākās tiesas senāta Administratīvo lietu departamenta un Administratīvās apgabaltiesas.

Minētās institūcijas atbildes ir iesniegušas.

Atbildes vēstules kopā ar papildus iesniegtajiem dokumentiem ir pievienotas lietai.

Bez tam lietai ir pievienoti normatīvo aktu teksti un citi materiāli.

Par pieaicinātajām personām lietā atzītas:

Staņislavs Šķesters – Latvijas Republikas Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijas priekšsēdētājs;

Ilze Kukute – Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas valsts sekretāre;

Jānis Vītoliņš – Ventspils pilsētas Domes priekšsēdētāja pirmais vietnieks;

Gunārs Anšņš – Liepājas pilsētas Domes priekšsēdētāja vietnieks;

Rasma Freimane – Rīgas pilsētas Valsts un pašvaldības dzīvojamo māju privatizācijas komisijas priekšsēdētāja.

Lēmums par lietas nodošanu izskatīšanai pieņemts 2006.gada 29.martā.

Paziņojums par lietas izskatīšanu publicēts laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" šā gada 31.martā.

Lietas dalībniekiem par tiesas sēdi paziņots rakstiski šā gada 30.martā.

Ar lietas materiāliem iepazinušies:

pieteikuma iesniedzēja – Valsts cilvēktiesību biroja – pārstāves Anita Kovaļevska un Gundega Līce,

Rīgas pilsētas Valsts un pašvaldības dzīvojamo māju privatizācijas komisijas priekšsēdētājas Rasmis Freimanes pilnvarotā persona Inga Gontareva,

Vents pilsētas Domes pilsētas Domes pilnvarotā persona – zvērināta advokāta palīgs Vadims Mantrovs

un Latvijas Republikas Saeimas Prezidija pilnvarotā persona, zvērināts advokāts Juris Kķesteris.

Paldies.

A.Endziņš.

Paldies. Vai tiesnešiem ir kādi jautājumi Āepānes kundzei? Nav.

Līdz ar to vārds tiek dots pieteikuma iesniedzēju pārstāvei lietas faktisko apstākļu izklāstam un juridiskajam pamatojumam.

Brīdinu, ka saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 28.panta 6.daļu, runas laiks nedrīkst pārsniegt 30 minūtes.

Lūdzu!

G.Līce.

Godājamā tiesa!

Tāpat Valsts cilvēktiesību birojs lūdz Satversmes tiesu atzīt likumu "Grozījumi likumā "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju"" 13.panta pirmās daļas neatbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91.pantam" un atzīšanu par spēkā neesošu sekojošu apstākļu dēļ.

1995.gada 21.jūnijā Saeimā tika pieņemts likums "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju", kas nosaka, ka valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizācijas kārtību un tā mērķis, kā likumā noteikts, ir attīstīt nekustamā īpašuma tirgu un veicināt dzīvojamo māju sakopšanu, aizsargājot iedzīvotāju intereses.

Šā paša likuma 74.panta 1.daļa nosaka, ka visas valsts un pašvaldības dzīvojamās mājas, kuras līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai nodotas ekspluatācijā, nododamas privatizācijai, izņemot šajā likumā minētos gadījumus.

Un šajā likumā minētie gadījumi bija... ka pašvaldība varēja pieņemt lēmumu nenodot privatizācijai tādā gadījumā, ja dzīvojamā māja vai dzīvoklis ir neizīrēts.

Un savukārt 13.panta šajā likumā 1.daļa noteica, ka ikvienu dzīvokli, par kura lietošanu ir noslēgts dzīvojamās telpas īres līgums, piedāvā privatizēt šā dzīvokļa īrniekam un viņa ģimenes locekļiem.

Pārsvarā arī visas pašvaldības likuma prasības pildīja un dzīvojamās mājas tika nodotas privatizācijai.

Kā jau 2003.gadā arī atzīmēja Mājokļu aģentūras direktora vietnieks Krauze, ka gandrīz visas pašvaldības ir godprātīgi pildījušas likumu un mājas ir nodotas privatizācijai.

Tomēr, neskatoties uz to, ka gandrīz visas pašvaldības bija godprātīgi ievērojušas likumu, dažas pašvaldības to tomēr nebija izpildījušas un ļoti daudzas mājas, piemēram, Ventspilī un Liepājā, netika nodotas privatizācijai. Tas tika darīts pamatojoties uz dažādiem iemesliem, piemēram, piešķirot gan nelikumīgi mājām sociālo māju statusu un tamlīdzīgi. Tas arī ir bijis atzīts ar tiesu spriedumiem, kas atrodas Satversmes tiesas lietā.

Neskatoties uz to, tomēr pašvaldības nevēlējās pildīt lēmumus, tiesu nolēmumus, un nevēlējās nodot mājas privatizācijai un aktīvi atbalstīja likumu "Grozījumi likumā "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju"".

Un minētie likuma grozījumi tik atbalstīti neskatoties uz to, ka pret apstrīdētās normas pieņemšanu iestājās, piemēram, Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija nosakot, ka nav atbalstāmi izteiktie priekšlikumi grozījumiem likumā "Par valsts un pašvaldības dzīvojamo māju privatizāciju" 74.pantā.

Priekšlikumi grozījumiem ir pretrunā ar likuma mērķi: attīstīt nekustamā īpašuma tirgu un veicināt dzīvojamo māju sakopšanu, aizsargājot iedzīvotāju intereses. Norādot arī uz to, ka pārsvarā visas pašvaldības ir godprātīgi pildījušas likumu. Un ka šiem izteiktajiem priekšlikumiem par grozījumiem likumā netiks nodrošināts izvirzītais mērķis saglabāt pašvaldības īpašumā dzīvojamo fondu, lai nodrošinātu pastāvīgo funkciju izpildi.

Pret šiem likuma grozījumiem iebilda arī Saeimas Juridiskais birojs un atsevišķi eksperti. Arī deputāts Lagzdiņš vairākkārt norādīja, uzverot, ka pieņemot šādu normu, brīvu dzīvokļu skaits nepalielināsies.

Tomēr 2004.gada 7.aprīlī tika pieņemts likums “Grozījumi likumā “Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju””. Ar šā likuma 13.panta 1.daļu, tātad ar apstrīdēto normu, 74.panta 5.daļa tika izteikta šādā redakcijā: “Privatizācijai netiek nodotas daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas un atsevišķi dzīvokļi, par kuru neprivatizēšanu un saglabāšanu pašvaldības īpašumā, kas nepieciešams likumā pašvaldības funkciju realizēšanai, ir pieņemts attiecīgās pašvaldības domes lēmums.”

Līdz minētajiem grozījumiem likuma 74.panta 5.daļa bija izteikta šādā redakcijā: “Privatizācijai netiek nodotas ne izīrētās daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas un neizīrētie dzīvokļi, par kuru neprivatizēšanu un saglabāšanu pašvaldības īpašumā ir pieņemts domes lēmums.”

Apstrīdētā norma nenodrošina vienlīdzīgas tiesības privatizēt dzīvojamo telpu personām, kuras ir pašvaldībai piederošās dzīvojamās telpas. Šajā gadījumā var konstatēt, ka personas atrodas vienādos vai salīdzinājumos apstākļos. Abas personu kategorijas dzīvo pašvaldībai piederošās dzīvojamās telpās, bet likuma norma rada pret personām atšķirīgu attieksmi, jo daļai no šīm personām tiek ļauts privatizēt dzīvojamo telpu, bet daļai tas tiek liegts.

Sprīžot pēc likuma teksta, apstrīdētās normas leģitīmais mērķis varētu būt citu cilvēku tiesību aizsardzība. Bet šajā gadījumā arī ir jākonstatē, vai tiek nodrošināts līdzsvars starp šo leģitīmo mērķi no vienas puses un personas tiesību aizskārumu no otras puses. Lai lemtu par ierobežojumu samērīgumu, jāizvērtē, vai likumdevējs izvēlējās iespējami samērīgākos līdzekļus, proti, vai līdzekļi nevar tikt sasniegti ar pamattiesības mazāk ierobežojošiem līdzekļiem.

Uzskatām, ka konkrēto normu minētais mērķis nevar sasniegt, jo pašvaldība patiesībā nemaz automātiski nevarēs izmantot konkrētās dzīvojamās telpas pašvaldības palīdzības sniegšanai, jo minētajās telpās atrodas īrnieki, kuriem ir spēkā esoši īres līgumi. Tiesības izmantot šīs telpas pašvaldības palīdzības sniegšanai pašvaldībai radīsies tikai tādā gadījumā, ja esošie īrnieki izbeigs tās īres attiecības ar pašvaldību un nebūs citu ģimenes locekļu, kam arī ir tiesības prasīt noslēgt... Tādējādi norma bez saprātīga pamata pieļauj atšķirīgu attieksmi pret personām, kuras atrodas vienādos un pēc noteiktajiem kritērijiem salīdzināmos apstākļos.

Saeima savā atbildes rakstā norāda, ka piekrīt biroja viedoklim, ka visu pašvaldību daudzdzīvokļu māju īrnieki atrodas vienādos vai salīdzināmos apstākļos, taču uzskata, ka apstrīdētā norma paredz pašvaldību domēm rīcības brīvību pieņemt lēmumu, proti, izdot administratīvo aktu, ar kuru atsevišķos gadījumos noteikt, ka tā konkrētā māja vai dzīvoklis netiks nodots privatizācijai.

Tātad lēmumam, ko pieņem pašvaldība, ir jāatbilst visiem administratīvā procesa likuma nosacījumiem, tostarp, tam jābūt tiesiskam, lietderīgam, un tā tālāk.

Un personai pieņemto lēmumu par neprivatizēšanu esot tiesības pārsūdzēt administratīvajā tiesā, kas varēs atcelt tādu lēmumu, ja tiks konstatētas kļūdas rīcības brīvības izmantošanai.

Tātad Saeima uzskata, ka vaina nav normā, bet tā piemērošanā.

Valsts cilvēktiesību birojs nevar piekrist šim Saeimas apgalvojumam sekojošu iemeslu dēļ.

Runājot par konkrēto apstrīdēto normu. Vispirms tā ir jāskata kontekstā ar iepriekš likuma redakcijas normu, kas noteica, ka pašvaldība var pieņemt lēmumu par neizīrētas dzīvojamās mājas un neizīrētu atsevišķu dzīvokļu nenodošanu privatizācijai. Tātad apstrīdētā norma tiek... tikai tā norma, kas dod pašvaldības tiesības lemt par cilvēkiem izīrētu dzīvojamo māju un dzīvokļu nenodošanu privatizācijai, nevis kopumā par visu dzīvojamo māju vai dzīvokļu neprivatizēšanu. Turklāt, normai ir jābūt skaidrai un precīzai, lai indivīds varētu paredzēt sekas, kādas varētu rasties no viņa tiesību ierobežošanas. Lai valsts institūcijām nebūtu atstāta pārmērīgi liela rīcības brīvība un lai indivīds būtu aizsargāts pret patvaļīgu attiecīgās normas piemērošanu.

Turklāt, Valsts cilvēktiesību birojs uzskata, ka gadījumā, ja spēkā ir apstrīdētā norma, administratīvā tiesa vienmēr nebūs efektīvs aizsardzības līdzeklis, jo būs gadījumi, kad administratīvā tiesa nevarēs atcelt, jo nebūs kļūdas rīcības brīvības izmantošanā. Tas izriet arī jau no Saeimas atbildes raksta, no kura var saprast, ka var būt tādi lēmumi par izīrēto dzīvojamo māju nenodošanu privatizācijai, kas būs likumīgi.

Valsts cilvēktiesību birojs, ņemot vērā jau augstāk minēto, uzskata, ka jebkurā gadījumā, ja pašvaldība pieņem lēmumu par izīrēta dzīvokļa, kurš bija jānodod privatizācijai saskaņā ar likuma 74.panta pirmo daļu, pieņem lēmumu par nenodošanu privatizācijai, pārkāpj personas tiesības.

Saeima tāpat atbildes rakstā vērš uzmanību uz to, ka norma nepieciešama, lai pašvaldības varētu pildīt savas funkcijas – sniegt palīdzību dzīvokļu jautājumu risināšanā. Arī atsevišķas pašvaldības to norāda.

Piemēram, arī tā pati Ventspils un Liepāja. Ventspils raksta 2003.gadā jau: “Jau tagad Ventspils pilsētai, tāpat kā visās Latvijas pašvaldībās katastrofāli pietrūkst dzīvojamā fonda, lai nodrošinātu tās funkcijas, kuras tai uzliktas ar spēkā esošo likumdošanu.”

Tikai tādā gadījumā paliek arī nesaprotams jautājums, kāpēc pašvaldība, kurai katastrofāli trūkst dzīvojamā fonda, regulāri pārdod pašvaldībai piederošās dzīvojamās telpas.

Un kas ir vēl ļoti būtiski. Apstrīdētās normas rezultātā tiek pārkāpts tiesiskās paļāvības princips, kas ir garantēts un izriet arī no Satversmes 1.panta.

Kopš likuma spēkā stāšanās dienas 1995. gadā, pašvaldības pienākums bija ikvienu pašvaldības dzīvojamo māju, kas uz likuma spēkā stāšanās dienu nodota ekspluatācijā, nodot privatizācijai. Tādējādi ikvienam pašvaldības dzīvojamās mājas īrniekam bija apsoltā tiesība privatizēt īrēto dzīvokli pēc tam, kad no pašvaldības saņems privatizācijas piedāvājumu. Ar šās normas grozījumu personas tiesības privatizēt īrēto dzīvokli var tikt aizskartas un attiecīgo dzīvojamo māju īrniekiem var tikt liegta tiesība privatizēt dzīvokli.

Tā rezultātā personām tiek radīts būtisks kaitējums, jo persona paļāvās, ka viņa varēs tāpat kā citi pašvaldībai piederošo dzīvojamo telpu īrnieki privatizēt savu dzīvokli.

Pamatojoties uz šo paļāvību, persona, iespējams, nemeklēja iespēju iegādāties citu dzīvokli, pārvākties uz citu vietu un tādā veidā persona tagad paliek dzīvoklī, kuru viņa vairs nevar iegūt īpašumā.

Valsts cilvēktiesību birojs turklāt vēlas atzīmēt, ka jau tad, kad apstrīdētā norma vēl nebija pieņemta, Saeimas Juridiskais birojs savā atzinumā Valsts pārvaldes un pašvaldību komisijai norādīja to, ka nevajadzētu pieņemt šādu normu. Balstoties uz to, ka apstrīdētā norma, pirmkārt,

rada nevienlīdzīgu attieksmi, otrkārt, pārkāpj tiesiskās palāvības principu, un treškārt, neskaidrs ir attiecīgās normas mērķis, vai tas nodrošinās sociālās funkcijas izpildi.

Balstoties uz šādiem apsvērumiem, Juridiskais birojs jau tad rosināja izslēgt apstrīdēto normu no likumprojekta.

Saeima savā atbildes rakstā tāpat norāda, ka piekrīt, ka apstrīdētā norma nespēj sniegt tūlītēju mērķu sasniegšanu. Bet tomēr uzskata, ka ilglaicīgākā periodā ievērojami palielināsies pašvaldību spēja nodrošināt ar dzīvojamo telpu sociāli mazaizsargātās personas uzskaitot piemērus, kā tad apstrīdētā norma nodrošinās šo mērķu sasniegšanu. Tā Saeima min, ka mājas īrnieks kaut kādu iemeslu dēļ var pieņemt lēmumu īrēt citu dzīvojamo telpu, tāpat arī dzīvoklis varētu atbrīvoties tādā gadījumā, ja īrnieks būtu vientuļš un nomirtu. Tomēr šajā gadījumā nepavisam nav skaidrs, kāpēc Saeima uzskata šādu mērķu sasniegšanu par efektīvu līdzekli. Nav veikti konkrēti pētījumi, cik tiešām konkrētā laika posmā pašvaldība varētu iegūt dzīvokļus šādā veidā. Tāpēc ir apšaubāms, cik liels un reāls šis ieguvums tiešām varētu būt.

Tāpat Saeima argumentē savu viedokli norādot, ka ja persona privatizējusi dzīvokli, pašvaldības iespējas šādai personai sniegt palīdzību ir ļoti niecīgas. Valsts cilvēktiesību birojs nepiekrīt šim apgalvojumam, jo, apskatot likumus, kas nosaka, kam un kādā veidā tiek sniegta pašvaldības palīdzība, paveras cita aina. Piemēram, Par palīdzību dzīvokļu jautājumu risināšanā likuma 3.panta 5.punkts paredz pabalsta piešķiršanu dzīvojamās telpas īres maksai un maksas par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvojamās telpas lietošanu segšanai. Tālāk runāts kā dzīvokļa pabalsts. Tātad likums nekādā veidā neierobežo palīdzības sniegšanu, ja dzīvoklis pieder personai īpašumā. Nekur šeit nav noteikts, ka pašvaldības palīdzība pienāktos tikai pašvaldībai piederošo dzīvojamo māju īrniekiem. Cilvēks var saņemt pašvaldības komunālo maksājumu segšanai arī savam dzīvoklim palīdzību.

Tāpat arī nav saprotams Saeimas teiktais, ka tikai tad, ja persona dzīvotu pašvaldībai piederošā dzīvoklī, to varētu atzīt par maznodrošinātu, jo par maznodrošinātu personu atzīst atkarībā no tās ienākumu līmeņa un tas nav atkarīgs no tā, kādā dzīvoklī persona dzīvo. Viņai var piederēt pašvaldībai piederošs, var īrēt arī privātpersonai piederošu dzīvokli un var arī dzīvot savā dzīvoklī.

Tāpat nevar piekrist arī nākamajam Saeimas minētajam apstāklim, kas norādot uz to, ka apstrīdētās normas leģitīmo mērķi iespējams sasniegt.

Saeima norāda, ka pašvaldībām ir nepieciešamas sociālās mājas un citas likuma "Par sociālajiem dzīvokļiem un sociālajām mājām" 4.panta otro daļu, kas nosaka, ka sociālās mājas statusu var noteikt tikai mājām, kurās nav izīrētu dzīvokļu. Saeima norāda, ka, ja būs kaut viens privāts dzīvoklis, tad to nevarēs izveidot par sociālo dzīvojamo māju. Norādot, ka gadījumā, ja būs kāds īrnieks, nevis īpašnieks, tad varēs vienoties par dzīvokļu maiņu. Te paliek neskaidrs jautājums, kāpēc varēs vienoties ar īrnieku, bet nevarēs vienoties ar īpašnieku. Turklāt, kāpēc ar īrnieku nevar vienoties pirms lēmuma par neprivatizēšanu pieņemšanu.

Bet galvenais. Valsts cilvēktiesību birojs vēlas norādīt, ka Saeima tomēr min tikai vienu šī likuma panta punktu, aizmirstot pieminēt likuma "Par sociālajiem dzīvokļiem un sociālajām dzīvojamām mājām" 4.panta 3.daļu, kas paredz, ka var noteikt sociālā dzīvokļa statusu arī

atsevišķiem dzīvokļiem. Tātad, lai pašvaldība varētu palielināt tai piederošo sociālo dzīvokļu skaitu, nav nepieciešams piešķirt veselai mājai šo sociālo statusu.

Tālāk Saeima norāda, ka apstrīdētās normas leģitīmo mērķi palīdzēt maznodrošinātajām personām dzīvokļa jautājumu risināšanā nevarot sasniegt ar citiem dzīvokļu īrniekus mazāk ierobežojošiem līdzekļiem. Valsts cilvēktiesību birojs tam nepiekrīt un uzskata, ka ir iespējams. Kā, piemēram, pašvaldība, nododot veselu māju privatizācijai, var pieņemt lēmumu par atsevišķu neizīrēto dzīvokļu nenodošanu privatizācijai, kā tas bija iepriekš spēkā esošās redakcijas laikā. Tāpat arī pieņemt lēmumus par sociālā dzīvokļa statusa noteikšanu atsevišķiem dzīvokļiem, kā jau minēju. Tāpat arī pašvaldība var piešķirt pabalstu maznodrošinātām personām, kā arī sniegt jebkādu citu pašvaldības palīdzību, jo pašvaldības palīdzības sniegšanai nav noteikts šis ierobežojums, kam pieder dzīvoklis. Turklāt, kā Valsts cilvēktiesību birojs jau norādīja savā pieteikumā Satversmes tiesai, pašvaldībām arī citos normatīvajos aktos ir noteiktas tiesības dzīvokļus saglabāt savā īpašumā. Piemēram, likuma “Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā” 20. pantā ir noteikts, ka šajā likumā paredzētajos gadījumos un noteiktajā kārtībā izīrētās dzīvojamās telpas netiek nodotas privatizācijai, tās nevar iegūt īpašumā un tā tālāk.

Līdzīga norma ir iekļauta arī likuma “Par valsts un pašvaldības dzīvojamo māju privatizāciju” 74. panta 10. daļā. Tātad, kopš šī likuma spēkā stāšanās dienas, tas ir, 2002. gadā, personas, kas ieguvušas tiesības īrēt pašvaldībai piederošu dzīvojamo telpu, nevar šo dzīvojamo telpu privatizēt. Tādējādi apstrīdētā norma rada nevienlīdzīgu attieksmi pret personām, kas īrē pašvaldībai piederošus dzīvokļus un noteiktais ierobežojums nav samērīgs ar personu tiesiskajām interesēm nodarītajam kaitējumam. Kā rezultātā likuma grozījumi likumā “Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju” 13. panta 1. daļa ir uzskatāma par neatbilstošu par Satversmes 91. pantam.

Un Valsts cilvēktiesību birojs lūdz Satversmes tiesu ar savu spriedumu atjaunot līdz likuma grozījumiem pastāvošo sistēmu, ka pašvaldība varēja pieņemt lēmumu par neizīrēto dzīvojamo telpu nenodošanu privatizācijai. Turklāt Valsts cilvēktiesību birojs lūdz apstrīdēto normu atzīt par neatbilstošu Satversmes 91. pantam no likuma spēkā stāšanās dienas, ņemot vērā, ka pretējā gadījumā tiks aizskartas ļoti daudzu personu intereses, par kuru dzīvojamām telpām pašvaldības jau pieņēmušas ļoti daudzus lēmumus, balstoties uz apstrīdēto normu, ko pierāda arī lēmuma kopijas Satversmes tiesas materiālos.

Paldies.

A.Endziņš.

Paldies. Kādi jautājumi Cilvēktiesību biroja pārstāvei? Čepānes kundze, lūdzu!

I.Čepāne.

Man jums ir jautājums. Es skatījos, ka jūs esat savlaicīgi iepazinusies ar lietas materiāliem, proti, tas bija 20. aprīlī. Bet 5. maijā Satversmes tiesa saņēma no Saeimas atbildīgas komisijas vēl papildus materiālus, kas jums ir iesniegti. Tur jūs acīmredzot esat paspējusi iepazīties un varat redzēt, ka faktiski atbildīgās komisijas deputāti ir nākuši pie slēdziena, ka vajadzētu atgriezties pie

iepriekšējās redakcijas, jo otrajā lasījumā šī apstrīdētā norma ar Saeimas balsojumu vispār tiek izslēgta no likuma. Kāds ir jūsu viedoklis par šādu situāciju?

G.Līce.

Nu, pirmkārt, jau jāatzīmē tas, ka, kamēr Saeima nav pieņēmusi konkrēto normu, mēs nevaram apgalvot, ka tiešām tāda norma tādā redakcijā tiks pieņemta.

Un turklāt jāatzīmē arī tas, ka norma darbojas tikai uz priekšu, ja šie likuma grozījumi tiks pieņemti, tad, protams, ļoti labi, bet viņi darbosies tikai uz priekšu. Tātad šie likuma grozījumi neattieksies uz tiem lēmumiem, kas tika jau pieņemti šajā posmā no apstrīdētās normas spēkā stāšanās brīža, līdz kad attiecīgi tiks pieņemti šādi grozījumi.

I.Čepāne.

Otrs jautājums. Un sakiet, kopš kura brīža jūs saņemt sūdzības Cilvēktiesību birojā? Tur jau ir desmitiem tūkstošu cilvēku, ja skatāties, ko šī norma aizskar... Pēc jūsu viedokļa vadoties...

G.Līce.

Katrā ziņā taisni par šo normu bija saņemtas sūdzības 2005. gadā, bet vispār par to, ka netiek nodotas nelikumīgi privatizācijai mājas, tika saņemtas jau iepriekš, pirms šī norma ir bijusi pieņemta.

I.Čepāne.

Paldies.

A.Endziņš.

Vēl tiesnešiem ir kādi jautājumi? Nav. Saeimas pārstāvim ir jautājumi? Lūdzu!

J.Ķesteris.

Paldies. Sakiet, lūdzu, kuras, jūsuprāt, personu grupas tiesības apstrīdētā norma aizskartu, ja neviena no pašvaldībām nebūtu pieņēmusi nevienu lēmumu par tās īpašumā esošo dzīvokļu vai dzīvojamo māju nenodošanu privatizācijai?

G.Līce.

Paldies par jautājumu. Katrā ziņā likums tādā gadījumā... jebkurā gadījumā pastāvētu varbūtība, ka tiks pārkāptas šo konkrēto iedzīvotāju tiesības. Tātad pastāvētu bažas iedzīvotājiem, ka pašvaldība var pieņemt šādu lēmumu, ar kuru tiks liegtas tiesības privatizēt dzīvojamo telpu.

A.Endziņš.

Paldies. Vēl ir jautājumi? Tiesnešiem? Paldies.

Līdz ar to vārds lietas faktisko apstākļu izklāstam un juridiskajam pamatojumam tiek dots Saeimas pilnvarotajam pārstāvim – zvērinātam advokātam Jurim Ķesterim. Lūdzu!

J.Ķesteris.

Paldies.

Godātā tiesa! Kā izriet no pieteikuma iesniedzēja — Valsts cilvēktiesību biroja 2005. gada 30. novembra pieteikums Satversmes tiesai, pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka 2004. gada 7. aprīļa Saeimas pieņemtā likuma “Grozījumi likumā “Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju” 13. panta 1. daļas noteikumi, ar kuriem grozīts likuma “Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizācija” 74. panta 5. daļas noteikumi, esot neatbilstoši Satversmes 91. pantam, kā rezultātā pieteikuma iesniedzējs ir lūdzis Satversmes tiesu minēto normu atzīt par spēkā neesošu.

Saeima kā institūcija, kas izdevusi apstrīdēto tiesību aktu, nepiekrīt pieteikuma iesniedzēju viedoklim sekojošu iemeslu dēļ.

Apstrīdētā norma paredz, ka no 2005. gada 12. maija, kad tā stājās likumīgā spēkā, pašvaldību domēm, padomēm ir tiesības nenodot privatizācijai tās daudzdzīvokļu mājas un atsevišķus dzīvokļus, kuri nepieciešami likumos noteikto pašvaldības funkciju realizēšanai, ja pašvaldības dome, padome ir pieņēmusi lēmumu par minēto māju vai dzīvokļu neprivatizēšanu un saglabāšanu pašvaldības īpašumā. Savukārt līdz apstrīdētās normas spēkā stāšanās brīdim likums “Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju” 74. panta daļas noteikumi paredzēja pašvaldību domēm un padomēm tiesības nenodot privatizācijai vienīgi neizīrētos dzīvokļus un neizīrētās daudzdzīvokļu mājas.

Šī 74. panta 5. daļas norma 1995. gada 1. jūnija likumā “Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju” parādījās pēc minētā likuma 1999. gada 16. decembra grozījumu spēkā stāšanās.

Saeima apstrīdēto norma pieņēma nolūkā saglabāt pašvaldību īpašumā dzīvojamo fondu tādā apmērā, lai nodrošinātu iespēju pildīt normatīvajos aktos noteikto pašvaldības autonomo funkciju — sniegt palīdzību iedzīvotājiem dzīvokļu jautājumu risināšanā.

Pieteikuma iesniedzējs pauž viedokli, ka apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 91. pantam, kurš nosaka, ka visi cilvēki Latvijā ir vienlīdzīgi likuma un tiesas priekšā un cilvēku tiesības tiek īstenotas bez jebkādas diskriminācijas, jo paredzot atšķirīgu attieksmi pret personām, kuras atrodas vienādos vai salīdzināmos apstākļos.

Lai analizētu apstrīdētās normas atbilstību minētajam Satversmes 91. panta noteikumam, vēlos izmantot Satversmes tiesas 2005. gada 13. maija sprieduma lietā Nr. 2004-18-0106 secinājuma daļas 12. punktā minēto metodiku, kura paredz, ka, lai izvērtētu, vai apstrīdētā norma atbilst tiesiskas vienlīdzības principam, nepieciešams noskaidrot, kuras personas atrodas vienādos vai atšķirīgos apstākļos, vai apstrīdētā norma paredz vienādu vai atšķirīgu attieksmi pret šīm personām, vai šādi attieksmei ir objektīvs un saprātīgs pamats, proti, vai pastāv leģitīms mērķis un vai ir ievērots samērīgums princips.

Saeimas prāt, nav strīds par to, vai personas, uz kurām attiecas apstrīdētā norma, ir vai nav vienādos vai salīdzināmos apstākļos. Šajā jautājumā Saeimas kā institūcijas, kas izdevusi apstrīdēto normu, viedoklis pilnībā sakrīt ar pieteikuma iesniedzēju viedokli.

Visās pašvaldības īpašumā esošajās dzīvojamās mājās esošie ģimeņi ir vienādos vai salīdzināmos apstākļos.

Tomēr, aplūkojot otro pazīmi, vēlos īpaši uzsvērt Saeimas viedokli, ka apstrīdētā norma neparedz atšķirīgu attieksmi pret šīm vienādos vai salīdzināmos apstākļos esošajām personām.

Apstrīdētā norma neparedz nekādus ierobežojumus personām kā tādām privatizēt dzīvokļus. Nenosaka nekādus kritērijus, kurus dzīvokļus varēs privatizēt, kurus nevarēs, kuras dzīvojamās mājas nodot privatizācijai vai kuras nenodot privatizācijai. Jo likumdevējs nav spējis atrast tādu vienotu kritēriju visām Latvijas pašvaldībām, pēc kuriem varētu viennozīmīgi un precīzi noteikt, kuri dzīvokļi un kuras dzīvojamās mājas nebūtu nododamas privatizācijai. Tāpēc Saeima ir izdevusi normu, kura paredz, ka katrai pašvaldībai ir jāizvērtē, cik dzīvokļu, kādās pašvaldību īpašumā esošajās mājās pašvaldības autonomo funkciju veikšanai ir nepieciešami un kādi šie dzīvokļi ir saglabājami pašvaldības īpašumā. Uz šī vērtējuma pamata apstrīdētā norma dod tiesības pašvaldībām izdot administratīvu aktu par konkrēta dzīvokļa vai konkrētas pašvaldības īpašumā esošas mājas nenodošanu privatizācijai.

Izdodot minēto administratīvo aktu, pašvaldībām obligāti jāievēro Administratīvā procesa likuma 66. panta nosacījumiem. Tiem ir jābūt tiesiskiem, lietderīgiem un tie nedrīkst būt pretrunā ar vienlīdzības, samērīguma un patvaļas aizliegumu, kā arī citiem administratīvā procesa principiem.

Apstrīdētā norma neuzliek pašvaldībām par pienākumu šādus administratīvos aktus izdot. Apstrīdētā norma pati par sevi neparedz atšķirīgu attieksmi pret personām, kuras vienādos vai salīdzināmos apstākļos. Atšķirīgu attieksmi pret personām, kuras ir šajos vienādajos vai salīdzināmos apstākļos, var paredzēt vienīgi minētais pašvaldību izdotais administratīvais akts, ja pašvaldības tādu vispār izdod. Līdz ar to šeit runa nav par to, vai apstrīdētā norma atbilst Satversmes 91. pantam, bet par to, vai šīs normas piemērošanas rezultātā izdotais administratīvais akts atbildīs Satversmes 91. panta un Administratīvā procesa likuma normām.

Ja pašvaldības dome ir pieņēmusi lēmumu par kāda konkrēta dzīvokļa vai konkrētas pašvaldības daudzdzīvokļu mājas nenodošanu privatizācijai un šī dzīvokļa ģimeņiem rodas šaubas par to, vai izdodot administratīvo aktu pašvaldības dome ir ievērojusi Administratīvā procesa likuma minētos principus, tad konkrētajam ģimeņim vai šiem konkrētajiem nelabvēlīgā administratīvā akta adresātiem ir iespējams apstrīdēt šo administratīvo aktu administratīvajā tiesā. Tiesa izvērtēs visus faktiskos apstākļus, kā arī apstākļus, ka konkrētais administratīvais akts ir vērsts uz leģitīma mērķa sasniegšanu un administratīvā procesa principus, arī vienlīdzības un samērīguma principu, secinās, vai konkrētajā gadījumā ģimeņu tiesības ierobežojums privatizēt dzīvokļus ir savienojams ar ieguvumu sabiedrisko interešu nodrošināšanai, kas panākts, paturot pašvaldības īpašumā konkrēto daudzdzīvokļu māju vai dzīvokli.

Ja tomēr ielūkojamies apstrīdētās normas piemērošanas lauciņā, tad nākas secināt, ka apstrīdētās normas piemērošanas rezultātā izdotajam administratīvajam aktam var būt leģitīms mērķis. Par šādu leģitīmu mērķi ir atzīstama nepieciešamība konkrētajai pašvaldībai nodrošināt ar dzīvojamo platību personas, kuras atzīstamas par sociāli mazaizsargātām. Šeit ar terminu "sociāli mazaizsargātas" es vēlētos lietot paplašināti, attiecinot to gan uz sociāli maznodrošinātām, tā arī uz sociāli mazaizsargātām personām.

Ja tomēr ieskatāmies... šādu pašvaldības pienākumu Latvijas Republikā nosaka virkne normatīvo aktu. Piemēram, "Likums par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" – 3. pants, 1.-3.punkts; "Likums par sociālajiem dzīvokļiem un sociālajām dzīvojamām mājām", 5. panta 1. daļa; "Likums par dzīvojamo īri", 28.2.panta 3. daļa, 28.4. panta 2. daļa, 28.5. panta 1. daļa; Repatriācijas likuma 8. panta 2. daļa; Bērnu tiesību aizsardzības likuma 66. panta 2. daļas 1. punkts, turklāt 2003. gada 11. septembra grozījumi likumā "Par pašvaldību palīdzību dzīvokļu jautājuma risināšanā" pašreiz šī likuma redakcija ir "Par palīdzību dzīvokļu jautājumu risināšanā"... ievērojami tika palielināts to personu loks, kuras pašvaldībām ir pienākums nodrošināt ar dzīvojamo platību.

Vai izdodot administratīvo aktu, kas paredz nenodot privatizācijai atsevišķus dzīvokļus vai dzīvojamās mājas, var sasniegt šo leģitīmo mērķi, tas ir vērtējams katrā konkrētajā gadījumā atsevišķi. Tomēr Saeima uzskata, ka ar šāda administratīvā akta izdošanu leģitīmo mērķi, kas bija pamatā apstrīdētās normas izdošanai, var sasniegt.

Piekrītot pieteikuma iesniedzēju viedoklim, ka pēc šāda administratīvā akta izdošanas pašvaldības nevarēs automātiski izmantot privatizācijai nenodotās dzīvojamās telpas, kuras uz spēkā esošā īres līguma pamata ir ērnieki, jāatzīmē, ka šāds administratīvais akts ne pārāk ilglaicīgā periodā ievērojami palielinās pašvaldības spēju nodrošināt ar dzīvojamo telpu sociāli mazaizsargātās personas.

Par to liecina arī lietas materiālos esošā Ventspils pilsētas domes 2006. gada 1. februāra atbildes vēstule Satversmei tiesai par informācijas sniegšanu un šajā atbildes vēstulē Ventspils pilsētas dome norāda, ka katru gadu 40 sociāli mazaizsargātām personām tiek ierādītas dzīvojamās telpas. Ņemot vērā, ka Ventspils pilsētas dome pati nebūvē dzīvokļus, tātad šie dzīvokļi ir tie dzīvokļi, kuri ir atbrīvojušies pašvaldības īpašumā esošajās dzīvojamās mājās.

Arī tad, ja pašvaldībai ir radusies nepieciešamība izveidot sociālo māju, saskaņā ar likumu "Par sociālajiem dzīvokļiem un sociālajām un dzīvojamām mājām" 4. panta noteikumiem sociālās mājas statusu var noteikt tikai pārveidotā pašvaldības īpašumā esošām dzīvojamām mājām, kuras nav izīrētas, tas ir, kurās nav izīrētu dzīvokļu. Tātad šāda ēka, kuru paredzēts pārveidot par sociālo māju, nevar nodot privatizācijai, jo pretējā gadījumā šādai mājai, kaut arī tajā būtu tikai viens privāts dzīvoklis, tiks uzskatīta par māju, kura ir vairāku īpašnieku kopīpašumā.

Tā kā kopīpašumā esošu māju nebūs iespējams pārveidot par sociālo māju, tad savukārt, ja māja netiek nodota privatizācijai, tad pašvaldība var vienoties ar īrniekiem, sociāli mazaizsargātiem īrniekiem par esošā īres līguma izbeigšanu un jauna sociālā dzīvokļa īres līguma noslēgšanu. Tas ļautu šo sociālo dzīvokļu īrniekiem saņemt visu palīdzību, kuru pašvaldības var sniegt šādu sociālo dzīvokļu īrniekiem un šādām sociālajām mājām. Saeima uzskata, ka iepriekš minētais apliecina, ka apstrīdētā norma... apstrīdētās normas piemērošanas rezultātā izdotajam administratīvajam aktam var būt leģitīms mērķis un ar šāda administratīvā akta palīdzību šādu leģitīmo mērķi var arī sasniegt.

Līdztekus leģitīmā mērķa esamībai, kā savā 2002. gada 19. marta spriedumā lietā Nr. 2001-12-01 secinājuma daļas 3.1.punktā norāda Satversmes tiesa, vērtējot apstrīdētās normas atbilstību samērīguma principam, galvenokārt ir jāizvērtē likumdevēja izmantoto līdzekļu radītās sekas, tas ir,

vai tiesību norma nenodara indivīda tiesībām... likumīgajām interesēm pārāk lielus zaudējumus, lielāku zaudējumu, nekā iegūst sabiedrība.

Kā minēju iepriekš, apstrīdētā norma pati par sevi indivīda tiesības neaizskar. Vērtējot uz apstrīdētās normas pamata izdotā administratīvā akta samērīgumu, starp aizskārumu, ko izdotais administratīvais akts var radīt konkrētajai personu grupai un labumu, ko iegūst sabiedrība no šī administratīvā akta rezultātā radītajām pašvaldības iespējām, jānorāda, ka administratīvais akts nevar ierobežot nedz to personu īpašumtiesības, kuras vēlas privatizēt dzīvokļus, nedz tiesības iegūt īpašumā dzīvojamo telpu vispār. Nedz arī tiesības uz mājokli. Ierobežotas tiek vienīgi tiesības iegūt īpašumā konkrētu noteiktu pašvaldības īpašumā esošu dzīvokli. Turpretī sabiedrība iegūst iespēju lielākā mērā nodrošināt ar dzīvojamo telpu sociāli mazaizsargātas personas, bet no tā, vai šīm sociāli mazaizsargātajām personām tiks nodrošinātas tiesības uz mājokli, bieži vien ir atkarīgs tas, vai tā spēs realizēt arī citas cilvēka eksistenci nodrošinošas cilvēka tiesības un dažreiz pat tiesības uz dzīvību.

Jau pieminētā Satversmes tiesas 2005. gada 13.maija sprieduma lietā Nr. 2004-18-0106 secinājumu daļas 19. punktā Satversmes tiesa ir norādījusi, ka noteiktais pamattiesību ierobežojums ir samērīgs vienīgi tad, ja nav nekādu citu līdzekļu, kuri būtu tikpat iedarbīgi un kurus izvēloties pamattiesības tiktu ierobežotas mazāk jūtami. Izvērtējot to, vai leģitīmo mērķi var sasniegt arī saudzējošāk, Satversmes tiesa ir ņēmusi vērā, ka saudzējošāks līdzeklis ir nevis jebkurš cits, bet tikai tāds līdzeklis, ar kuru var sasniegt leģitīmo mērķi tādā pašā kvalitātē.

Vērtējot, vai apstrīdētās normas pamatā esošo leģitīmo mērķi var sasniegt bez pašvaldības administratīvā akta par kāda dzīvokļa, daudzdzīvokļu mājas nenodošanu privatizācijai, bet ar citiem līdzekļiem, dzīvokļu īrniekus mazāk ierobežojošiem, jāatzīst, ka šāda iespēja pašvaldībām varētu būt.

Tādā gadījumā šīm pašvaldībām, kuru rīcībā ir šie citi līdzekļi, mazāk ierobežojošie līdzekļi, apstrīdētās normas leģitīmā mērķa sasniegšanai, nav tiesību uz apstrīdētās normas pamata izdot administratīvo aktu, jo tad tas neatbilstu Administratīvā procesa likuma 66. panta noteikumiem un izdotais administratīvais akts, šāds izdots administratīvais akts būtu prettiesisks.

Ja vērtējam to, vai apstrīdētās normas pamatā esošo leģitīmo mērķi visas pašvaldības var sasniegt ar citiem līdzekļiem, tad Saeima uzskata, ka šobrīd tas nav iespējams. Pie citiem līdzekļiem būtu pieskaitāmas izmaiņas valsts budžetā, kuras paredzētu ievērojamus, pat vairākas reizes lielākus līdzekļus pašvaldību dzīvojamā fonda celtniecībai un sociālo māju izveidei. Tomēr šobrīd šādas izmaiņas veikt valsts budžetā nav iespējams, turklāt arī pēc izmaiņu veikšanas valsts budžetā, jaunas dzīvojamās mājas būtu iespējams nodot ekspluatācijā tikai pēc vairākiem gadiem. Tādējādi atstājot bez mājokļa daudzus trūcīgos un sociāli mazaizsargātos iedzīvotājus.

Minētās apstrīdētās normas pamatā esošā leģitīmā mērķa sasniegšana nav tikai Latvijas problēma. Ar šādu problēmu saskaras arī daudzas attīstītās valstis, daudz attīstītākās valstis par Latviju.

Īsi tikai vēlos norādīt, ka par pašvaldības un valsts mājokļu privatizāciju Itālijā un Norvēģijā, kā rezultātā šīs valstis vairs nespēj pienācīgā kārtā nodrošināt ar piemērotām sociālām mītnēm ģimenes ar zemu ienākumu līmeni, bažas ir paudusi Apvienoto Nāciju Organizācijas

Ekonomiskās un sociālās padomes ekonomisko un sociālo un kultūras tiesību komitejas savos noslēguma novērtējumos par Itāliju 2004. gada 14. decembrī un par Norvēģiju 2005. gada 23. jūnijā.

Saeimas uzdevums ir atrast un noteikt līdzsvaru starp šādas personas vai personu grupas tiesībām un interesēm un sabiedrības kopējām interesēm. Meklējot šo tiesību un interešu līdzsvaru likumdevējs vadās no tēzes, kuru akceptējusi arī Satversmes tiesa savā 2001. gada 26. jūnija spriedumā lietā Nr. 2001-02-0106 secinājumu daļas 4. punktā, ka sociālo tiesību realizācija ir atkarīga no valsts ekonomiskās situācijas un pieejamiem resursiem.

Ja konkrētajā ekonomiskajā situācijā valstī nav iespējams nodrošināt sociāli mazaizsargāto iedzīvotāju tiesības uz mājokli, piešķirot līdzekļus pašvaldībām jaunas dzīvojamās mājas celtniecībai, tad sociāli mazaizsargāto personu intereses ir jāaizsargā citādākā veidā, kas ļautu visātrāk un visefektīvāk nodrošināt šo personu tiesības uz mājokļiem. Vienīgais veids, kā to izdarīt šobrīd, ir piešķirt pašvaldībām tiesības, izvērtējot visas lietderīguma apsvērumus, izdot administratīvos aktus par kādu konkrētu dzīvokļu, vai konkrētas daudzdzīvokļu mājas nenodošanu privatizācijai un paturēšanu pašvaldības īpašumā.

Apstrīdētā norma dod iespēju pašvaldībām pieņemt šādus administratīvos aktus, kas nodrošinātu sociāli mazaizsargāto personu maksimāli ātru un efektīvu nodrošināšanu ar mājokli. Neaizskarot neviena sabiedrības locekļa tiesības uz īpašumu un neaizskarot neviena sabiedrības locekļa tiesības iegūt dzīvojamās telpas īpašumā vispār.

Apstrīdētā norma vienīgi paredz, ka pašvaldība katrā konkrētajā gadījumā izdodot administratīvo aktu, lai nodrošinātu sociāli mazaizsargāto personu tiesības uz mājokli, var ierobežot atsevišķu pašvaldību īpašumā esošās daudzdzīvokļu mājas īrnieku tiesības privatizēt to pašvaldības īpašumā esošo dzīvokli, kurā šis īrnieks šobrīd mitinās.

Ievērot iepriekš minēto, Saeima uzskata, ka likuma grozījumi likumā "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 13. panta pirmā daļā neparedz atšķirīgu attieksmi pret personām, kuras ir vienādos vai salīdzināmos apstākļos un tā atbilst Latvijas Republikas Satversmes 91. pantam. Un lūdz Satversmes tiesu pieteikumu atzīt par nepamatotu un 2004. gada 7. aprīļa Saeimas pieņemtā likuma "Grozījumi likumā "Par valsts un pašvaldības dzīvojamo māju privatizāciju" 13. panta pirmo daļu par atbilstošu Satversmes 91. pantam.

Paldies.

A.Endziņš.

Paldies. Vai ir jautājumi tiesnešiem? Kūtra kungs. Lūdzu!

G.Kūtris.

Man ir divi jautājumi. Pirmais jautājums. Ja es pareizi jūs sapratu, tad tas kritērijs šobrīd kāpēc tās mājas tur nenodod privatizācijai būtu, ka pašvaldība novērtē šos cilvēkus un saka, ka viņi noteikti būs sociāli aizsargājamie, tā tad mazturīgāki, un līdz ar to šīs mājas nevajag nodot privatizācijai.

J.Ķesteris.

Tas varētu būt viens no kritērijiem, bet ne tikai, jo var būt tā, ka šajā mājā jau dzīvo vairāki iedzīvotāji, kuriem ir piešķirts sociālā dzīvokļa statuss vai kuri ir mazturīgi un kuri jau saņem pašvaldības palīdzību un šajā mājā ir arī tādi iedzīvotāji, kuri var par sevi parūpēties un kuri nav pieskaitāmi pie sociāli mazaizsargātās iedzīvotāju kategorijas. Tādā gadījumā arī šis dzīvoklis nebūtu nododams privatizācijai, jo cilvēks var mainīt šo dzīvesvietu un tādā gadījumā visa šā māja paliktu pašvaldībai šādu dzīvokļu izīrēšanai, kā rezultātā viņu varēs pārveidot pat par sociālo dzīvojamo māju.

G.Kūtris.

Tas nozīmē teorētiski, ka jebkuru māju var nenodot privatizācijai domājot, ka cilvēks var pārvākties uz citu īres dzīvokli.

J.Ķesteris.

Nu, jebkuru māju, par kuru pašvaldība ir pārliecināta, ka ar šīs mājas nenodošanu privatizācijai varēs sasniegt šo leģitīmo mērķi un sniegt pienācīgā kārtā palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā.

G.Kūtris.

Un otrs jautājums ir attiecībā uz vienlīdzības principa ievērošanu. Iedomāsimies modeli, ka ir divi cilvēki, kas dzīvo pašvaldības dzīvoklī, abi vēlas šo dzīvokli privatizēt, bet par vienu pašvaldība ir izdomājusi, ka nē, ka neatdot šo privatizācijai. Kādiem kritērijiem... jūs teicāt, ka likumdevējam nebija iespējams likumā noteikt vienotus kritērijus visām pašvaldībām. Kādi kritēriji būtu pamatā tam, lai pašvaldība pateiktu, ka nē, šim cilvēkam nav tiesības privatizēt savu dzīvokli, ka pašvaldībai pašai vajag.

J.Ķesteris.

Nu, šajā gadījumā būtu jāsalīdzina tas, ko šis cilvēks zaudēs, neļaujot viņam privatizēt šo dzīvokli un ko pašvaldība varētu iegūt, izīrējot šo dzīvokli kādai personai, kurai ir nepieciešama šī palīdzība. Šie kritēriji vienoti nu nevarētu būt... ja viņi būtu kaut kādi vienoti visām pašvaldībām kopā, tad noteikti viņi tiktu atrasti un Saeima viņus būtu iestrādājusi likumā. Bet šādi kritēriji katrā atsevišķā gadījumā jāvērtē atsevišķi. Vai šajā brīdī ir iespējams pietiekami ātri panākt šo leģitīmo mērķi, nenododot šo māju privatizācijai, vai tas nav iespējams. Ja tas nav iespējams panākt, tad šādu te administratīvo aktu izdošana pašvaldībai nevarētu... jo netiktu ievērots šis samērīguma princips.

G.Kūtris.

Kura leģitīmā mērķa.... es atvainojos?

J.Ķesteris.

Sniegt palīdzību dzīvokļu jautājumu risināšanā sociāli mazaizsargātajām personām.

G.Kūtris.

Tam cilvēkam, kas dzīvo šajā dzīvoklī?

J.Ķesteris.

Nē, tam cilvēkam, kuram vispār nav kur dzīvot.

G.Kūtris.

Bet šis dzīvoklis jau ir aizņemts.

J.Ķesteris.

Tādēļ pašvaldībai vajadzētu izvērtēt konkrētajā gadījumā, vai, pieņemsim, šo dzīvokli varētu pietiekami ātri atbrīvot, vai viņš varētu pietiekami ātri atbrīvoties... vai nevarētu atbrīvoties. Tas būtu viens no kritērijiem.

A.Endziņš.

Man ir jautājums jums kā likumdevēju pārstāvim. Jūs pieminējāt šo likumu, kur ir apstrīdētā norma, tas ir, "Par valsts un pašvaldības dzīvojamo māju privatizāciju", un jūs pieminējāt arī likumu "Par sociālajiem dzīvokļiem un sociālajām dzīvojamām mājām" un pieminējāt šo 4. pantu. Šajā 4. pantā, kas ir spēkā no 1997. gada 16. jūlija, 2. daļā ir teikts, ka sociālās dzīvojamās mājas statusu var noteikt šim nolūkam celtām vai pārveidotām neizīrētām pašvaldības īpašumā esošajām dzīvojamām mājām. Tas ir par mājām. Un 3. daļa: sociālā dzīvokļa statusu var noteikt neizīrētiem pašvaldības īpašumā esošajiem dzīvokļiem un 2. punktā – pašvaldības īpašumā esošiem dzīvokļiem, kurus irē sociāli maznodrošinātās personas ģimenes, ja tās ir rakstveidā izteikušas vēlēšanos irēt sociālo dzīvokli un to rīcībā esošā dzīvokļa platība nepārsniedz Ministru kabineta noteikumos paredzēto normu. Kā jūs vērtējat šos abus likumus? Un kopsakarā ar normu, kāda viņa bija līdz attiecīgo grozījumu izdarīšanas... lūk, no šī viedokļa...

J.Ķesteris.

Tā... Jautājumā par to, vai māju, kurā ir izīrēti dzīvokļi, varētu kaut kad... jebkad vispārībā pārveidot par sociālo dzīvokļu māju. Saeimas uzskatā tas ir iespējams, jo šī likuma "Par sociālajiem dzīvokļiem un sociālajām dzīvojamām mājām" 2. panta otrā daļa nosaka, ka sociālā dzīvojamā māja ir pašvaldības īpašumā esoša dzīvojamā māja, kuras visus dzīvokļus irē personas, ģimenes, kas, ievērojot šī likuma nosacījumus, atzīti par tiesīgiem irēt sociālos dzīvokļus. Tas nozīmē, ka ja šajā mājā visi dzīvokļi būtu sociālie dzīvokļi, tad šādu māju arī varētu uzskatīt... pārveidot par sociālo dzīvojamo māju.

Savukārt, saskaņā ar šī likuma 4. panta 3. daļas otro punktu, par sociālā dzīvokļa īrnieku var pārtapt arī persona, kura kādu brīdi šo dzīvokli ir irējusi nebūdamā sociāli mazaizsargāta. Ja šī

persona ir kļuvusi sociāli mazaizsargāta, tā var vienoties ar pašvaldību, ka viņa izbeidz dzīvojamās telpas īres līgumu un tā vietā noslēdz līgumu par sociālā dzīvokļa īri. Šajā gadījumā šis dzīvoklis skaitīsies sociālais dzīvoklis un ja mājā būs visi šādi sociālie dzīvokļi, tad arī māju varēs pārveidot par sociālo dzīvojamo māju.

A.Endziņš.

Paldies. Lūdzu!

I.Čepāne.

Sakiet, kurā likumā ir noteikta tāda kārtība, kā jūs tikko minējāt?

J.Ķesteris.

Tā es šeit lasīju par sociālajiem dzīvokļiem un sociālajām dzīvojamām mājām...

I.Čepāne.

Es turpināšu Kūtra kunga domu un Endziņa kunga domu... Tātad vienā mājā ir trīs sociāli tādas neaizsargātas ģimenes un trīs ļoti turīgas ģimenes. Pieņemsim... varbūt vairākas... tas ir tā ļoti nosacīti... Kāda likuma norma tad paredz, kādā veidā šīm trijām turīgajām ģimenēm, kuras varbūt vēlas privatizēt šo dzīvokli, kādā veidā viņām pašvaldība tad piedāvās to jūsu iespējamo variantu?

J.Ķesteris.

Protams, turīgās ģimenes nevar nekad kļūt par sociālā dzīvokļa īrniekiem.

I.Čepāne.

Es jūs pārtraukšu tagad... Jūs iepazīties ar lietas materiāliem? Acīm redzams, ka jums arī ir zināms... Tātad, 1997. gada 22. decembrī, kad vēl nebija pieņemta šī apstrīdētā tiesībnorma, piemēram, Ventspilī... tur tie materiāli visvairāk ir... Šeit sociālo īres namu saraksts ir pievienots šim lēmumam un te par sociālajiem īres namiem ir atzītas mājas, kurās ir 4603 iedzīvotāji. Tālāk. Nākošais vēl tur ir 2224... tad nāk vēl viens lēmums 1999. gada 26. aprīlī, tad ir attiecīgi 92 cilvēki... 42... Tad ir 2000. gada 26. jūnijā, tur jau ir 2973 un tā tālāk... Sakiet, lūdzu, kādā veidā tad jūsuprāt pašvaldības piemērojot apstrīdēto šo te normu vēl tātad pirms un arī tagad, jo... mēs redzam arī lietas materiālos, piemēram, ir 2004. gada 17. maijā, ka pašvaldība vienā dienā ir pieņēmusi 135 lēmumus un ar šiem 335 lēmumiem 135 namus ir atzinusi par neprivatizējamiem.

J.Ķesteris.

Nu es diemžēl... nevarēšu konkrēti komentēt katra šī lēmuma pieņemšanas apstākļus un par to, vai pieņemot šo lēmumu, ir vērtēts šis samērīguma princips. Runājot par to 1997., 1999. gada Ventspils pilsētas domes lēmumu par sociālo māju noteikšanu, nu... tajā brīdī vēl apstrīdētā norma nebija spēkā. Šie lēmumi ir tikuši pieņemti uz citas normas pamata, bet par to arī ir Satversmes... es atvainojos, Augstākās tiesas... Administratīvās tiesas nolēmums, kurā konstatēts, ka tātad atsevišķā

gadījumā... konkrēti vienā gadījumā šis lēmums par sociālās mājas statusa noteikšanu ir bijis nelikumīgs. Nu acīmredzot arī pārējos gadījumos ir jāizvērtē katrs konkrētais šis lēmums, vai viņš ir bijis likumīgs, vai bijis ir prettiesisks.

I.Čepāne.

Man otrs jautājums. Jūs ļoti daudz runājāt par tiesībnormu piemērošanu. Par mērķi, par samērīgumu, par principiem... Sakiet, vai izdodot šos lēmumus par dzīvojamo māju neprivatizēšanu, par to ir jāpaziņo iedzīvotājiem, kas dzīvo šajās mājās?

J.Ķesteris.

Saeimasprāt, jā. Ir jāpaziņo, jo mēs uzskatām, ka tas ir administratīvs akts, par kura pieņemšanu ir jāpaziņo.. tas ir nelabvēlīgs administratīvs akts, par kura pieņemšanu ir jāpaziņo...

I.Čepāne.

Vai tālāk... Ja šajās mājās dzīvo tādas ģimenes, kas vēlētos privatizēt dzīvokļus... Vai jūs varat iedomāties, cik daudz tiesas sēdes būtu nepieciešams, ja viņi iedomātos pārsūdzēt visus šos lēmumus?

J.Ķesteris.

Nu... es domāju, ka visus lēmumus nepārsūdzētu, arī šobrīd lietas materiālos esošais prokurora protests norāda, ka visi tie lēmumi nav pārsūdzēti, viņi tiek vērtēti... Protams, ka ja persona uzskata, ka viņas tiesības ir aizskartas, tad viņa var griezties tiesā un pārsūdzēt šos lēmumus. Otrām kārtām, ja ir pieņemts lēmums par māju, par veselas mājas nenodošanu privatizācijai, tad šie mājas iedzīvotāju varētu sniegt arī kopīgu pieteikumu administratīvajai tiesai.

I.Čepāne.

Un vēl pēdējais jautājums. Sakiet, vai ar apstrīdēto netiek aizskartas cerības uz īpašumu?

J.Ķesteris.

Cerības uz īpašumu... jā... Kaut gan ar pašu apstrīdēto normu cerības uz īpašumu netiek aizskartas tieši. Viņas varētu tikt aizskartas izdodot šo administratīvo aktu tādā gadījumā... Ja tiesa atzīst šo administratīvo aktu par likumīgu un spēkā esošu, tad viņš šo īpašumu nevarēs iegūt.

I.Čepāne.

Kā jūs redziet, visi šie administratīvie akti... Piemēram, 135. ... ir vienādi, kā ūdens piles.

J.Ķesteris.

Nu, to man ir grūti komentēt, kādēļ viņi ir bijuši tik vienādi un es tur redzēju, ka atsevišķiem administratīvajiem aktiem ir pievienoti lietderības apsvērumi. Šādam lietderības apsvērumam būtu jābūt katrā administratīvajā aktā... piemērotam šim nelabvēlīgajam administratīvajam aktam...

I.Čepāne.

Paldies.

A.Endziņš.

Paldies. Vai tiesnešiem ir vēl jautājumi? Nav.

Valsts cilvēktiesību pārstāvei?

G.Līce.

Man būtu viens jautājums. Jūs vairākkārt uzsvērāt to, ka apstrīdētā norma neparedz atšķirīgu attieksmi pret personām. Tomēr, pamatojoties tieši uz šo apstrīdēto normu, jūs uzskatāt, ka pašvaldība var pieņemt lēmumu, kur liedz privatizēt konkrētām personām dzīvojamo telpu. Tātad norma paredz to, ka daļai personu būs atļauts privatizēt un daļai personu varētu tikt neļauts privatizēt. Kāpēc jūs uzskatāt, ka šajā gadījumā nav atšķirīga attieksme, ja daļa personu var privatizēt un daļa personu nevar?

J.Ķesteris.

Saeimasprāt, to, vai daļa personu varēs privatizēt vai daļa personu nevarēs privatizēt, to nosaka pašvaldības izdodot šo administratīvo aktu. Apstrīdētā norma neparedz nevienai personu grupai vai personai... neierobežo nevienas personas grupas vai personas tiesības privatizēt šo dzīvokli. Viņa tikai paredz, ka pašvaldībai ir jāizvērtē lietderīguma un samērīguma princips un tad jāpieņem administratīvais akts par to, vai ir jāpieņem, vai tieši otrādi, nav jāpieņem šāds administratīvais akts par pašvaldības īpašumā esošā dzīvokļa vai daudzdzīvokļu mājas privatizāciju.

A.Endziņš.

Vēl ir jautājumi? Nav. Paldies.

Tiks uzklausītas pieaicinātās personas. Pieaicinātās personas mums ir Staņislavs Šķesters, Jānis Vītoliņš, Gunārs Ansiņš, Rasma Freimane un Ilze Kukute. Kāds ir lietas dalībnieku viedoklis par secību, kādā tiek uzklausīti?

Cilvēktiesību biroja pārstāve?

G.Līce.

Man nav šajā jautājumā....

A.Endziņš.

Ķestera kungam?

J.Ķesteris.

Pēc tiesas ieskatiem.

A.Endziņš.

Līdz ar to vārds kā pieaicinātai personai tiek dots Staņislavam Šķesteram, Latvijas Republikas Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijas priekšsēdētājam.

Lūdzu, Šķestera kungs!

S.Šķesters.

Augsti godājamā tiesa!

Varbūt daži nelieli precizējumi. Es gribētu iesniedzējiem pateikt. Faktiski es gan domāju, ka mēs nesem šeit piedalījāmiem vienā procesā, kur bija denacionalizēto namu īrnieku problēmas risinājums... un diemžēl tad no Cilvēktiesību biroja puses gan nebija šis piedāvājums, ka aizstāvēt visiem vienādas tiesības privatizēt savus dzīvokļus, mājokļus un tamlīdzīgi.

Tāpēc es domāju, ka šīm lietām ir jāpieiet no pilnīgi cita skatu punkta un ir skaidrs, ka šodien mūsu valstī ir daudzi cilvēki, kuri netiek pie privatizācijas un netiek gan pie sava dzīvokļa privatizēšanas, kura viņš šodien dzīvo vai īrē... īres tiesības ir... gan arī netiek varbūt pie citu īpašumu privatizācijas. Varbūt ir arī cilvēki, kuri vispār netiek pie šīs privatizācijas. Tāpēc varbūt šodien nevajadzētu runāt par tām lietām, ka nu jau mums visiem... katram cilvēkam ir milzīgas tiesības šajā privatizācijas procesā piedalīties un gūt ienākumus vai labumu no tā.

Es domāju, ka šeit jautājums ir par to un arī likums ir pateikts, ko jūs arī savā izskatāmajā jautājumā arī atzīmējat, ka ikvienam... ikvienu dzīvokli, tas ir 13. panta 1. daļa šajā likumā, grozījumos likumā “Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju” saka, ka “ikvienu dzīvokli, par kuru ir noslēgts dzīvojamās telpas īres līgums, piedāvā privatizēt”... piedāvā. Un piedāvājums – tas nenozīmē, ka tas ir obligāts, teiksim, šis risinājums. Ja būtu pateikts šeit, ka obligāti ir jāprivatizē... Es domāju, ka šis vārds “piedāvā”, tas ir šajā kontekstā izteikts ar to, ka katrā situācijā būs savi varianti, savi risinājumi un šodien mēs tomēr pašvaldībām saskaņā ar to, ka pamatā... skatot arī šo jautājumu 2003.gada mēs šos jautājumus skatījām šajā kontekstā, ka faktiski valsts ir atteikusies no dzīvokļu jautājuma risināšanas. Praktiski visi jautājumi, visi... teiksim, gan šie palīdzības jautājumi, gan pārējie atbalsta mehānismi tiek virzīti caur pašvaldību. Un šajos likumos, kuri tika pieminēti, gan likumā “Par dzīvojamo telpu īri”, gan likumā “Par palīdzību dzīvokļu jautājumu risināšanā” ir šie priekšnosacījumi pateikti un tādā veidā es domāju, ka Saeima ir izpildījusi savu pienākumu un es domāju, ka devusi iespēju pašvaldībām uz vietas izvēlēties un pieņemt šo lēmumu, jo neviens mēs šeit sēdošais šajā zālē nevaram pateikt, kurā situācijā – vai Ventspilī un Zilupē, vai Valkā kāda ir reālā situācija ar šiem dzīvokļiem, kāda ir reālā situācija ar šiem īpašumiem, cik ir šo maznodrošināto cilvēku, kādas grupas cilvēki piedalās šajā privatizācijā, vai vispār cilvēki grib privatizēt šo dzīvokļus, kuri ir 70-80 dzīvokļi un pēc tam mēs šodien domāja, kā tad īsti atrast to formulu un mehānismu, kā viņus tālāk varam apsaimniekot, pārvaldīt šos īpašumus. Tas ir jautājums, man liekas, kurš būtu primārāks, nevis attiecībā... redziet, ierobežo

vienam kaut kādas tiesības privatizēt... viņam ir tiesības šodien dzīvot vēl 99 gadus šajā dzīvoklī un neviens viņu nedzen ārā. Viņam ir dota iespēja normāli maksāt savus maksājumus un saņemt no pašvaldības šo palīdzību un nav šeit nekādas diskriminācijas vai jautājums par to, ka redziet, tiek šie apstākļi apšaubīti vai šī norma ir pamattiesību aizskārums... Viņam šodien ir šīs tiesības...

A.Endziņš.

Es atvainojos, Šķestera kungs.... Es atļaušos jūs pārtraukt un gribētu uzdot precizējošu jautājumu. Jūs mināt 13. pantu un ka "piedāvā". Vai tad dzīvokļu privatizācija notiek tikai tādā gadījumā, ja viņam piedāvā jeb arī īrniekam ir tiesības prasīt un vēlēties...

S.Šķesters.

Šeit ir piedāvājums. Teiksim, vai šis valsts vai pašvaldību... šoreiz šis jautājums ir nodots pašvaldības kompetencē. Tad viņa piedāvā, kuru objektu viņa privatizē. Un piedāvā ar šiem... izsūta šos piedāvājumus... Un ir skaidrs, ka cilvēks pats arī šodien var izteikt vēlēšanos privatizēt savu dzīvokli. Šodien tas nav... Un šī forma, kas pastāv... tas gan ir abpusējas sadarbības... Ja mēs skatāmies tieši šo....

A.Endziņš.

Bet kā tad saprast to, ka ir...māja tiek nodota privatizācijai un tādā gadījumā ir šis piedāvājums. Bet jūs dzīvojat šajā te mājā un lēmums par to, ka šī māja tiek nodota vienlaikus privatizācijai nav pieņemts, jūs izsakāt vēlmi un jums šādu iespēju dod.

S.Šķesters.

Nu jā, šodien faktiski, ja mēs skatāmies par šo dzīvokļu privatizācijas sektoru... mums bija šī priekšlaicīgā jeb zaļās lapas privatizācija, ja mēs tā skatāmies, kur mēs varējām katrs, ja mēs vēlamies privatizēt un pieteikties un privatizēt savus dzīvokļus paātrinātā kārtībā. Diemžēl es domāju, ka šī kārtība sajauc visu šo sistēmu manā uztverē, jo faktiski, ja būtu nodota visa māja privatizācijā, būtu skaidrs, ka šo visu māju privatizē un šie īrnieki šo objektu, teiksim, zināja, ka visu māju privatizēs... Šī kārtība, kas bija uz paātrināto privatizāciju, faktiski radīja šo haosu, kas šodien ir zināmā veidā, jo tādā veidā, teiksim, pašvaldības neorientējās, kuri tad īpašumi un kādā stāvoklī... nē, orientējās, bet nevarēja konstatēt, jo šī cilvēku vēlme tika akceptēta un diemžēl es gribēju jums pateikt, ka arī likumā mūsu ir pieņemta šī norma, ka ne jau.... pašreiz jau ir... mēs jau izlasījām vienu daļu no šī likuma normas, bet mēs nepateicām: ja tiek kaut vai viens dzīvoklis paātrinātā veidā privatizēts šajā mājā, tad tā māja obligāti ir jānodod privatizācijā. Tur tas ir pateikts un šajā arī 74. panta 5. punktā tas ir pateikts. Mēs jau izlasām tikai to augšu, ka pašvaldības nedrīkst.. bet tālāk mēs nepalāsam arī to tālāk, kas ir teikts, ka ja dzīvojamā mājā esošais dzīvoklis, mākslinieku darbnīca vai neapdzīvojamā telpa ir nodota īpašumā līdz dzīvojamās mājas privatizācijai, tad šī māja ir nododama privatizācijai likumā noteiktajā kārtībā. Nav jautājumu.

Bet es domāju, ka šodien, desmit gadus jau pēc šī procesa... vēl tagad mēs kaut kādā veidā sāksim meklēt vaininiekus vai teikt, ka pašvaldības ir tie lielākie šodien naidnieki, kuri tagad negrib

sakārtot dzīvojamo fondu. Negrib uzlabot apstākļus, negrib savā sektorā kā pašvaldība sakārtot šīs savas lietas. Es domāju, ka tā mēs nevarētu apgalvot, jo tiešām visa šī likumu pakete, kas mums tika pieņemta, gan par palīdzību dzīvokļu jautājumu risināšanā, par pirmās kārtas palīdzības sniegšanu daudziem cilvēkiem, kuri ir... ir 14. pants, ir septiņi punkti, kur vajag nodrošināt pašvaldībai šo punktu izpildi... Likumā “Par pašvaldībām” arī tāpat 9. un 7.punkts arī saka, ka pašvaldībai ir jānodrošina šī iedzīvotāju sociālā palīdzība mājokļu politikas risināšanā un maznodrošināto personu un veco cilvēku nodrošināšana ar mājokli, bez pajumtes palikuso nodrošināšana... Tās ir viņu funkcijas un pienākums. Un kāpēc mēs gan gribētu pašvaldību salīdzināt ar... es domāju, ka pašvaldība ir publisko tiesību subjekts, kur ir savs likums un strādā pēc šī likuma un viņai ir tiesības savā teritorijā rīkoties un pieņemt lēmumus savu likumu robežās, kas ir viņai reglamentēti.

Un te es domāju, ka būdams arī pats pašvaldības vadītājs, es pilnīgi atbalstu šīs pašvaldības, jo viņas uz vietas vislabāk zina, kāda tā situācija ir ar šiem dzīvokļiem, kāda situācija ir ar sociālajām mājām, kāda situācija ir varbūt ar visām pārējām iedzīvotāju kategorijām, kur vajag izdot šos saistošos noteikumus un nodrošināt gan ar mājokli, gan ar dzīvokli, gan sākot ar šīm ģimenēm ar bērniem, kuras ir izliktas un beidzot ar cietumniekiem, kuriem arī pašvaldībai ir pienākums izejot no cietuma cilvēkam to dzīvokli iedot.

Es nesaku arī to, ka šī pozīcija vienmēr arī atrisinās visas lietas. Bet es domāju, ka cilvēkam garantiju šodien šis īres līgums dod. Un viņu neviens nedzen ārā, viņš šodien var dzīvot un ģimenes locekļi var dzīvot. Jautājums var būt par citu — cik viņi grib... Un skaidrs, ka būs arī bagātāki cilvēki un likumā arī “Par palīdzību dzīvokļu jautājumu risināšanā” ir pateikts, ka var būt šī savstarpējā apmaiņa. Savstarpēji varbūt pašvaldības uz vietas, ja viens, divi, trīs dzīvokļi ir, viņa var vienkārši vienoties ar šiem īrniekiem un viņus var pārvietot, viņi var savstarpēji vienoties un kuri negrib privatizēt, lai viņi dzīvo cilvēki mierīgi un līdz sava mūža beigām un netraucēsīm viņiem šo iespēju. Bet, kuri grib privatizēt, tad ar pašvaldības līdzdalību var to izdarīt tajās mājās, kur ir šī iespēja un lai privatizē to māju, ja pašvaldība nodod to privatizācijā.

Un es vēl gribētu pieminēt, cienījamie kolēģi, ka uz 31. oktobri 2005. gada 95% Rīgā dzīvokļi bija privatizēti, 78% – bija Ventspilī, tālāk Liepājā... turpat 73,5%, Jelgavā – 88,3... Par ko mēs šodien runājam, ka nu šausmīgi ir pašvaldība uzurpējusi varu un nu tagad neprivatizēšot dzīvokļus... Tātad reāli šis process notiek. Visas lietas notiek un es domāju, ka iedodot šo iespēju, pašvaldība ne tikai šo nedzīvojamo sektoru, bet arī varbūt ir šīs problēmas, kas rodas, teiksim, šo sektoru sakārtojot... ļaut arī šo dzīvojamo sektoru, šos cilvēkus pārvietot... un cilvēkiem dot iespēju citā vietā noprivatizēt to dzīvokli. Bet tas ir uz vietas redzams, ne jau mēs šeit ar likuma normu varam pateikt, kurš tad tas būs, kurš dzīvoklis mums būs privatizējams un kurš nē.

Un tāpēc es domāju, ka faktiski arī šodien mēs Saeimā marta beigās izskatījām arī šos grozījumus, kur arī bija diezgan radikālāki vēl priekšlikumi, ka vajadzētu visus dzīvokļus pēc 1995. gada vēl ļaut privatizēt un es domāju, ka tad mums tā privatizācija nekas nebeigtos... tas būtu mūžīgais process. Es domāju, ka ir situācijas, kad pašvaldības liek līdzekļus, arī būvē un pašreiz ir valsts atbalsta programmas izstrādātas, kur pašvaldības var piedalīties ar, teiksim, pieprasīt šos finansējumus arī no valsts, bet dzīvokļu būvniecība, tas nav vienas dienas jautājums... Tas ir

jautājums, kurš ļoti garā termiņā ir risināms un tā nav vienas dienas problēma. Un tāpēc varbūt es saprotu, ka notiek arī šī būvniecība un ir skaidrs, ka pašvaldības ... ne jau pašvaldība būs tas ienaidnieks savam iedzīvotājam, jo viņi ir vēlēti, tā ir otrā tā vēlēta institūcija pēc Saeimas, kura atbild arī iedzīvotājiem. Viņiem jau būs vienalga jāatskaitās par to, ja viņi nedarīs tā, kā vēlas iedzīvotāji, jo tas tālākais liktenis būs no tā atkarīgs...

Tāpēc es domāju, ka pareizi mēs izdarījām, ka mēs dodam šo iespēju pašvaldībai šo jautājumu risināt un tāpēc es domāju, ka... godājamā tiesa, ka tomēr mēs lūgtu arī atstāt šo normu spēkā un neapmierināt šo pieprasījumu... un pieteikumu atzīt par nepamatotu. Es domāju, ka ar laiku pašvaldības sakārtos šīs lietas.

Paldies.

A.Endziņš.

Paldies. Vai tiesnešiem ir jautājumi? Apsīša kungs. Lūdzu!

R.Apsītis.

Jā, man ir viens jautājums. Šodien šeit izskanēja tiesas sēdē doma, ka vairums Latvijas valsts pašvaldību tā labticīgi pilda šo dzīvojamo māju privatizācijas likumu, tomēr kā tadā nu varbūt negatīvā nozīmē, tika minētas divas pilsētas – Ventspils un Liepāja... Jūs nosaucāt tikko tos procentus attiecīgos, kādus katra pašvaldība ir sasniegusi šajā jomā... Nu, es tā arī ievēroju, ka, teiksim, Rīgā liekas, ka ir 95%... ja... Jelgavā, ja nemaldos, bija kādi 80 vai 88... Bet nu šajās pilsētās ir pāri 70 procentiem... Sakiet, kur tās atšķirības, kāpēc ir tādas diezgan jūtamas atšķirības? Sakiet, ar ko šīs divas pašvaldības atšķiras no pārējām pašvaldībām? Vai tur ir kādi specifiski apstākļi, vai kas tur ir par lietu?

S.Šķesters.

Es domāju, ka atšķiras. Rīgā mums vispār ir īpaši objekti... kāpēc tur tā viss notiek, bet Rīgā tomēr tie rezultāti šajā sektorā ir labāki.

Es gribētu teikt, ka šajās pilsētās... ja mēs runājam par Liepāju, te ir pārstāvji no pašvaldības, es diemžēl Liepājā neesmu bijis, bet es domāju, ka tur ir šis Karaostas jautājums, kur tie dzīvokļi ir palikuši gaisā karājoties... un neviens tur nenāk dzīvot un tā ir problēma.... Ventspilī varbūt ir citas problēmas, bet es šeit nevarētu tā iedziļināties un es domāju, ka ir šeit pārstāvji un viņi paši pateiks par šīm lietām. Bet es domāju, ka katrā pilsētā, katrā vietā ir savas īpatnības. Un te mums tas ir jāpiezīmē, ka izvērtēt, cik pareizi tā pašvaldība katrā vietā rīkojas, nu... no ārpuses ir ļoti grūti un tad mums vajadzētu speciālu izmeklēšanu kaut kādu veikt... Bet es domāju, ka tas privatizācijas process iet uz beigām un pašreiz jau faktiski ir pieņemts likums par privatizācijas pabeigšanu un par šo piedāvājumu, par šo iesniegumu iesniegšanas termiņu, kuri vēl vēlas privatizēt šos savus dzīvokļus... Nu, tas viss vēl notiek... Un faktiski bija pašreiz arī līdz 31. augustam, kad viņi var šo piedāvājumu izteikt katrs īrnieks... Bet nu pašreiz sakarā ar to, ka šis process ir saistīts ar plānojumiem un ar no gabalu plāniem un arī pārējām lietām, kuras ir ļoti ilgstošs process, mēs varētu arī pagarināt šo termiņu, bet tas pamatā šo procesu neaptur, tā privatizācija reiz ir jābeidz.

Mēs nevaram visu laiku... Man liekas, ka arī politiski ir saprotams, ka ir laiks tagad pašreiz, šī sistēma, kur mēs esam iegājuši... ekonomiskajos šajos tirgus apstākļos, ar to ir jārēķinās un kropļot viņu arī nevajadzētu... Man ir arī jau daudzas vēstules par to, kur cilvēki sūdzas, ka ļaunprātīgi izmanto šo privatizāciju uz trešajām personām un ar šiem cilvēkiem izrēķinās, kuri faktiski ir mazturīgi, maznodrošināti un vienkārši vienalga šos objektus privatizē un pēc tam viņus izdzen uz ielas un pēc tam pašvaldībām ir jādomā, kur viņu ievietot un kur viņu izvietot... Tur arī ir jautājumi... Es domāju, ka pašvaldība šeit nav lielākais naidnieks šajā jautājumā.

A.Endziņš.

Paldies. Vēl ir kādi jautājumi? Kūtra kungs, lūdzu!

G.Kūtris.

Saistībā ar Apsīša kunga jautājumu. 2003. gadā tātad Pārvaldes un pašvaldības komisijas sēdē tiešām izskanēja šī doma par to, ka pārsvarā gandrīz visas pašvaldības godprātīgi ir pildījušas likumu, kāds bija uz to brīdi spēkā. Un turklāt arī... Ministru kabinets, iesniedzot šo likumprojektu, arī nebija paredzējis grozījumus šajā normā.

Sakiet, lūdzu, kas bija iniciators, kāpēc jūs komisijā tapa šis grozījumu projekts, tieši konkrēti apstrīdētā norma, ja saka, ka gandrīz visas pašvaldības ir godprātīgi jau izpildījušas esošo normu? Kas bija iniciators? Kāpēc tā pagriežas tās domas?

S.Šķesters.

Es domāju, ka Saeimā, likumu pieņemt... ne ar vienu vien balsojumu... un teiksim, manā komisijā tas arī nenotiek... skaidrs, ka jebkuram cilvēkam ir brīva izvēle un arī deputātam izteikt savu viedokli un šeit bija arī pašvaldību pārstāvji kā sociālie partneri, mēs uzaicinām vienmēr, kur ir problēmas saasinājušās... un Pašvaldību savienības kopējais viedoklis bija tas, ka, ja pašvaldības izpilda likuma normu, tas vēl nenozīmē, ka visas lietas ir kārtībā... Tāpēc arī bija šis priekšlikums no Pašvaldību savienības, cik es atceros. Skaidrs, ka daļa deputātu, kuri runā... un vispār var izteikt dažādus viedokļus, es arī uzskatu, ka pašvaldības vairumā ir atrisinājušas tos jautājumus, jo vieglāk ir privatizēt, kur ir simt dzīvokļu vai pašvaldībā, kur vispār ir piecdesmit... un smagi ir privatizēt, kur ir simtiem un tūkstošiem dzīvokļu... Un tāpēc ar to ir jārēķinās, ka zināmā laikā nekad nebūs tā, ka visas pašvaldības vienādi var likumu izpildīt un ievērot šo normu. Bet tā nāca no pašvaldībām šī iniciatīva nevis... Un teiksim, es arī personīgi uzskatu, ka šī norma neierobežo šo tiesību brīvību cilvēkam dzīvot un gūt mājokli.

G.Kūtris.

Man ir otrs jautājums saistībā ar jūsu šodien teikto. Kā jūs skaidrojāt to privatizācijas procesu... Jūs teicāt tā, ka pašvaldības jau var izlemt, vai vajag šim cilvēkam piedāvāt vai nevajag piedāvāt privatizēt dzīvokli. Man likās, ka tajā privatizācijas procesa gaitā ir iekšā ietverta norma, ka pašvaldības piedāvā un cilvēki var nepieņemt privatizēt. Arī tāds risinājums taču ir.

S.Šķesters.

Jā, var arī tā. Faktiski jau cilvēki var savu izvēli izteikt. Ja mēs runājam kopumā par mājas privatizāciju kā objekta... ar savu infrastruktūru, ar visām pārējām lietām. Ir skaidrs, ka pašvaldībai ir sakāms savs vārds šajā jautājumā. Un ir skaidrs, ka varbūt redzot to situāciju, ka tajā mājā dzīvo liela daļa šo cilvēku.... jā, varbūt ir pieci procenti, kuri ir spējīgi nopirkt šos dzīvokļus, bet ja tur 80 procenti ir, kuri nav spējīgi un viņi ir gatavi piekrist pie šīm normām, ka viņi ir tur gatavi dzīvot.. tad arī pašvaldībai ir jāpadomā, varbūt tiem pieciem radīt šo iespēju citur privatizēt šo mājokli... jo viņiem būs diskomforts vienalga... vienam vai otram... faktiski dzīvojot tur, kur... kur šodien faktiski vajag daudz vairāk maksāt par pakalpojumu... Ir skaidrs, ka viņiem šajā mājā negribēsies dzīvot...

G.Kūtris.

Es sapratu no jūsu teiktā, ka tātad ir domāts tā... nu, vismaz teorētiski bija domāts, ka būs kaut kāds kompensācijas mehānisms piedāvāts šiem cilvēkiem, kas grib privatizēt citu dzīvokli...

S.Šķesters.

Nē, pašvaldības... šajā likumā “Par palīdzību pašvaldību jautājumu risināšanā” ir šī funkcija pašvaldībai, ka viņa var veikt šo apmaiņu. Tas ir pateikts un tas ir atļauts, tas nav aizliegts šodien.

G.Kūtris.

Paldies.

S.Šķesters.

Bet tas, ko... es neesmu šī likumprojekta autors un tas sākuma process... Mēs iegājām šajā procesā beigu fāzē, tāpēc kas ir tur bijis iepriekš un kāda tā doma ir bijusi, to varbūt citiem vajag pajautāt.

A.Endziņš.

Paldies. Čepānes kundze. Lūdzu!

I.Čepāne.

Man ir jautājums. Jūsu viedoklis par jūsu vadītās komisijas lēmumu saistībā ar grozījumiem šajā likumā.... pēdējiem, kā otrajā lasījumā un arī tagad sagatavojot trešajam lasījumam...

S.Šķesters.

Jā, nu pašreiz notiek sagatavošana... Šonedēļ, es domāju, vai jaunnedēļ mēs varētu viņu pabeigt... Mans personīgais... Es neesmu mainīgs cilvēks, man ir vērtības, kuras es uzturu un es uzskatu, ka tas ir pareizi un es kā pašvaldības ilgus gadus – 12 – nostrādājis – es uzskatu, ka tā pozīcija ir pareiza. Ja citi uzskata savādāk un balsojums ir parādījis... Šo jautājumu faktiski arī neapsprieda komisijā, uzlika uz balsojumu un vienkārši pārbalvoja... pārsvaidīja... Un ir skaidrs, ka

ar šodienas sastāvu, kur mums ir četri pozīcijas un septiņi opozīcijas deputāti, mēs varam visu ko pārsvaidīt... Un es negribētu to, lai tā... šie likumprojekti mums tomēr ir... mani kolēģi mums ir diezgan nopietni un es ceru, ka mēs arī šeit.... Bet es viedokli arī cienu viņu un man... bet tur bija cita norma, par kuru mēs runājām... Jau iepriekš es teicu, ka doma bija iepriekš šo privatizāciju nepabeigt nekad... ka šie visi dzīvokļi... bēniņus, kuri tika nodoti un tā...ka viņus visus atkal vajag privatizēt un turpināt šo mašīnu vēl uz priekšu un tad tiešām mēs ierobežosim... šo tirgus attīstību vajag normāli... šo dzīvokļu tirgus attīstību... ja mēs visu laiku milzīgi turpināsim šo procesu... tad...

I.Čepāne.

Man vēl viens jautājums. saeimas pārstāvis šodien tiesā iesniedza Ventspils pilsētas domes vēstuli 1. februārī 2006. gadā sakarā ar materiālu gatavošanu Satversmes tiesai par šo Cilvēktiesību biroja pieteikumu. Un viņi šeit raksta, ka uz 2006. gada 1. janvāri palīdzības sniegšanai dzīvokļu jautājumu risināšanai ir reģistrējušās 196 personas, ģimenes. Bet pētot lietas materiālus, nākas secināt, ka sociālo namu statuss ir piešķirts simtiem dzīvokļu, kur dzīvo desmitiem tūkstošu cilvēku.

S.Šķesters.

Jūs tad varbūt viņiem varētu uzdot šo jautājumu.

I.Čepāne.

Nē, jūsu viedoklis par to. Šeit lietas materiālos ir tāda informācija.

S.Šķesters.

Es nemāku... es nevarētu pateikt, cik īsti... Jo, ja skatās Rīgas rindas, tad mums viņas aug attiecībā no likuma... piemēram, par dzīvojamo telpu īri denacionalizēto namu īrniekiem... tad uzreiz viņa uzgāja augšā... Šeit es domāju, ja iedzīvotāju skaits ir 40 000, tas nav liels skaitlis. Par sociālajām mājām es domāju, un arī par šiem dzīvokļiem, ka tas ir saistīts jautājums ar šo jautājumu... bet tas nav privatizācijas jautājums manā uztverē.

I.Čepāne.

Sakiet... tad varbūt no Rīgas tie, kam vajag palīdzību, pārcelsies uz Ventspili... Jums nav tāda informācija zināma? Ja tur tik daudz ir sociālā dzīvokļa statusa...

S.Šķesters.

Cienījamie kolēģi! Cienījamā tiesa! Mēs taču pagājušoreiz, skatot īres šo... dzirdējām, kā viņi grib pārvietoties... cik viņi grib... Mēs radījām šo mehānismu viņiem, pārceļšanās pabalsti ir tagad... un ir šī iespēja... Es negribētu viņu vietā lemt par to, kurš vēlas, lai brauc labprāt uz Ventspili vai vēl kaut kur....

I.Čepāne.

Un sakiet, lūdzu, jūs esat likumdevējs un atbildīgs komisijas vadītājs. Vai jūsuprāt Saeimai, nosakot šādu ierobežojumu tiem, kas vēlas privatizēt savus dzīvokļus, nevajadzētu arī noteikt kārtību, kādā jāpārvieto personas no namiem, kas atzīti par sociālajām mājām uz kādām citām vietām, jo pretējā gadījumā, ja pašvaldība vēlas, viņa var ar viņiem kaut ko piedāvāt un citos gadījumos nē, un šī persona ir spiesta dzīvot visu laiku šajā mājā.

S.Šķesters.

Jā, es jums piekrītu tajā, ka ja būtu pašvaldība Ministru kabinets. Bet tā kā pašvaldība savus lēmumus pārsvarā risina ar saistošajiem noteikumiem, un katrā situācijā izvērtē šo pārvietošanās iespēju, cik liels atbalsts varētu būt, cik daudz līdzekļu budžetā... un tamlīdzīgi... mēs no augšas tādu kārtību... Varbūt, ka mēs varētu vienkārši šajā likumā “Par sociālajām mājām un dzīvokļiem” tur iestrādāt normu, kā atvieglināt šo māju statusu varbūt... jo dzirdot šodien arī to, ka... es domāju, ka cilvēkiem ir jārada iespēja, mums nu nav šodien tik daudz to turīgo cilvēku un diemžēl daudziem nākas šīs sociālos dzīvokļus izmantot un pašvaldībai par to ir jārūpējas un tā ir viņu funkcija un pienākums. Kā viņi veiks to... Es piekrītu, ka varbūt varētu atrast arī stingrākas normas. Bet to var darīt šodien pašvaldības saistošo noteikumu ietvaros... faktiski mēs varam arī likumos ielikt šo normu, ka izstrādāt līdz zināmam termiņam šos noteikumus...

A.Endziņš.

Vēl ir jautājumi? Cilvēktiesību biroja pārstāvei? Nav. Saeimas pārstāvim? Paldies, Šķestera kungs.

Tad kā pieaicinātajai personai vārds tiek dots Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas pārstāvei Ošas kundzei.

I.Oša.

Man šoreiz tāds uzdevums – runāt pretī Saeimas pieņemtajam likuma grozījumam, jo, kā jau Valsts cilvēktiesību birojs pieminēja, mēs bijām pret šo grozījumu. Un mūsu argumenti, kāpēc pret, bija privatizācijas situācija uz 2003. gada 31. decembri un pēc privatizācijas datiem uz to laiku, ko mēs arī norādījām, lielajās pilsētās – Daugavpils, Rīga, Jelgava, Jūrmala – bija privatizēti pie 80 procentiem no dzīvojamā fonda.

Šī likuma apstrīdētā norma paredzēja sekojošu kārtību. Tātad, ka privatizācijai netiek nodotas daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas un atsevišķi dzīvokļi, par kuru neprivatizēšanu un saglabāšanu pašvaldības īpašumā ir pieņemts lēmums, bet šajā pašā sadaļā ir vēl viens nosacījums: ja dzīvojamā mājā esošs dzīvoklis, mākslinieku darbnīca vai neapdzīvojamā telpa ir nodota īpašumā līdz dzīvojamās mājas privatizācijai, tad šāda māja ir nododama privatizācijai likumā noteiktajā kārtībā.

Faktiski šis nosacījums radīja situāciju, ka pašvaldības māju pilnībā var saglabāt īpašumā tikai tad, ja tur nav nodots līdz dzīvojamās mājas privatizācijai neviens dzīvoklis. Un šāda situācija Latvijas pašvaldībās uz 2003. gada 1. decembri, izņemot dažas atsevišķas pilsētas, praktiski nekur

citur nebija. Tādēļ mēs uzskatījām, ka šis grozījums nav atbalstāms un otrs mūsu apsvērums, kas arī šeit tika pieminēts, tāpat, ka pašvaldības deviņus gadus pēc likuma pieņemšanas bija pildījušas savu funkciju un mājas gatavojušas privatizācijai un nodevušas un pēc šiem deviņiem gadiem tiek piedāvāta iespēja, ka pašvaldībai tomēr kāds dzīvoklis būtu atstājams īpašumā un privatizācijai nenododams.

Trešā lieta, ko mēs pieminējām un kas arī šeit izskanēja, ir ģimeņu tiesiskā palīdzība uz viņu tiesībām privatizēt vai neprivatizēt savu dzīvokli. Ja līdz 2004. gada attiecīgā grozījuma pieņemšanai šī tiesības realizēšana bija atkarīga no ģimeņa, tāpat ģimeņi varēja lemt, vai viņš šo privatizācijas tiesību izmanto, vai viņš šo tiesību neizmanto, tad attiecīgi ar grozījumu pieņemšanu šī tiesības izmantošana padarīja... šo tiesību izmantot ... privatizēt dzīvokli vai nē, ierobežoja pašvaldības iespējamā rīcība.

Tāpat cilvēks vairs nevarēja domāt, ka viņš šo dzīvokli privatizēs vēlākā laikā, pieņemsim, 2005. gadā, jo viņš nebija pārliecināts un nevarēja būt pārliecināts, ka pašvaldība pēc likuma grozījumu spēkā stāšanās, nepieņems lēmumu par šā dzīvokļa saglabāšanu savā īpašumā.

Var būt otrs aspekts – pašvaldības rīcība dzīvojamā fonda izveidei. Šeit bija pieminēts arī par to, ka leģitīms mērķis šo grozījumu izstrādē bija aizsargāt sociāli maznodrošināto un mazaizsargāto personu intereses un norādīts arī, ka dzīvojamā fonda būvniecība valstī nav notikusi, tāpēc pašvaldībām vienīgā rīcība būtu saglabāt ... nenodot privatizācijai jau esošo fondu un saglabāt to priekš maznodrošinātām personām.

Pirmkārt, kopš 1995. gada ir izsolīti pašvaldību teritorijās ļoti daudzi brīvi dzīvokļi. Šie ir tie dzīvokļi, kurus varēja pašvaldības potenciāli izīrēt tiem, kas stāv rindā un vēlas šos dzīvokļus saņemt. Turpretim notika pretējais – šie dzīvokļi tika izsolīti un tos nopirka citas personas, nevis tās, kas stāv rindās un kuriem šie dzīvokļi būtu vajadzīgi.

Bez tam arī pašvaldību rīcība kopš 1995.gada ir bijusi tāda, ka līdz 2003.gadam pašvaldību teritorijās praktiski nav veikta būvniecība arī ar pašvaldības finansējumu.

Izņēmums ir pēdējie divi gadi, kad valsts līdzfinansējums ir apstiprināts budžetā un arī pašvaldības ir sākušas plānot savu mājokļu jautājumus un pēdējo divu gadu laikā ir notikusi būvniecība un pašvaldības, teiksim, Rīga un tāpat jāpiemin arī Liepāja, ir risinājušas savas mājokļu problēmas caur arī jauna dzīvojamā fonda izveidi.

Vēl viena lieta, ko vēlētos uzsvērt, tie ir citi palīdzības veidi, kas arī jau šodien šeit sēdē tika pieminēti.

Tāpat pašvaldībai ir iespēja ne tikai piedāvāt ģimeņiem izīrēt dzīvojamo telpu, bet arī nodrošināt ģimeņus ar pabalstiem, nodrošināt ģimeņus ar dzīvojamās telpas remontu, ja ir notikusi kāda avārija. Tāpat šie palīdzības veidi arī daļēji risina mājokļa jautājumu.

Ņemot vērā, ka, mūsaprāt, bija pamatoti argumenti, kāpēc 2004.gads bija par vēlu, kad šādu grozījumu taisīja likumā, ka šis grozījums vairs nepalīdzēja lielākai daļai pašvaldību risināt mājokļa jautājumus, ka šis grozījums radīja nevienlīdzīgas situācijas starp vienā mājā dzīvojošiem ģimeņiem, pašvaldībai dodot tiesības subjektīvi lemt, vai šis konkrētais dzīvoklis ir nododams privatizācijai vai nav. Un līdz ar to nostādot ģimeņus nevienlīdzīgā situācijā. Un mēs uzskatījām, ka attiecīgs grozījums likumā deviņus gadus pēc Privatizācijas likuma pieņemšanas nav atbalstāms.

A.Endziņš.

Paldies. Kādi jautājumi tiesnešiem? Nav jautājumu. Cilvēktiesību biroja pārstāvim? Nav. Saeimas pārstāvim?

J.Ķesteris.

Man būtu viens jautājums: vai jūs uzskatāt, ka neļaujot kādam mājas iedzīvotājam privatizēt dzīvokli, viņa tiesību aizskārums... ņemot vērā to, ka viņš šajā dzīvoklī var turpināt dzīvot neierobežotu laiku, viņa tiesību aizskārums būtu lielāks par to ieguvumu, ko iegūtu, ja kāds sociāli mazaizsargāts iedzīvotājs dažādu operāciju rezultātā spētu iegūt... pašvaldībai rastos iespēja iegūt vai atbrīvot kādu dzīvokli un piešķirt šo dzīvokli kādai sociāli mazaizsargātai personai, kurai šajā brīdī vispār nav jumta virs galvas.

I.Oša.

Es uzskatu, ka šis aizskārums dzīvojamās telpas īrniekam ir būtisks no tā aspekta, ka deviņus gadus viņam likums ir paredzējis tiesības izvēlēties – privatizēt vai nē un ļāvis šīs tiesības realizēt neatkarīgi no jebkādiem citiem apstākļiem, bet pēc deviņiem gadiem šie noteikumi tiek mainīti un viņam vairs nav tiesības lemt par šā dzīvokļa privatizāciju, jo to viņa vietā darītu pašvaldība.

J.Ķesteris.

Jā, es saprotu. Bet vai šis tiesību aizskārums... Kā jūs vērtējat, vai šis ieguvums, ka var piešķirt dzīvojamo platību tādai personai, kurai vispār nav mājoklis, vai tas tomēr, jūsuprāt, nu kādā veidā tas ir samērojams ar to, ka šis cilvēks tagad vairs nevar iegūt šīs tiesības privatizēt šo konkrēto dzīvokli, kaut gan viņš nepaliek bez pajumtes.

I.Oša.

Es uzskatu, ka pirmkārt, nav mehānisma, lai šim cilvēkam, kurš dzīvo konkrētā dzīvoklī, piedāvātu ko citu, jo nekā cita jau pašvaldībai arī nav. Mēs runājam par to, ka ir mājokļa problēma kā tāda aktuāla un pašvaldībai nav arī šis maiņas dzīvojamais fonds, tāda, lai piedāvātu kaut ko citu.

Un otra lieta, ja šīs maiņas rezultātā cilvēks, kuram līdz tam bija garantētas tiesības privatizēt, mainās uz citu dzīvojamo platību, tad tā saskaņā ar likumu "Par palīdzību dzīvokļu jautājumu risināšanā" jau būs pašvaldības palīdzība un arī šo jauno dzīvokli viņš vairs privatizēt nevarēs.

J.Ķesteris.

Skaidrs. Es šeit vienkārši gribēju norādīt uz to, ka daudzi cilvēki, kuri ir materiāli labi situēti, viņus neapmierina dzīve pašvaldību dzīvokļos un viņi izvēlas iegādāties jaunus dzīvokļus (un to var atļauties), viņi iegādājas šos jaunus dzīvokļus, tādā gadījumā šis dzīvoklis tiktu

pašvaldībai tieši šo funkciju nodrošināšanai, bet, ja šis dzīvoklis tiek privatizēts, tad tālāk šis dzīvoklis var iet tirgus aprītē un pašvaldība nevar izmantot.

A.Endziņš

Man jautājums jums, Ķestera kungs. Ja jūs šādā kontekstā, kā jūs uzdevāt jautājumu, – vai pēc jūsu viedokļa pašvaldība nevar vispār savu īpašumu nodot privatizācijai un līdz ar to, teiksim, pašvaldības īpašumā esošā ēka nonāks kādas privātpersonas vai firmas īpašumā?

J.Ķesteris.

Jūs domājat, ka pašvaldībām piederošo dzīvojamo ēku atsavinātu likuma “Par valsts un pašvaldību atsavināšanu” kārtībā. Tādā kārtībā?

A.Endziņš.

Jā.

J.Ķesteris.

Nu, šobrīd es domāju, ka šobrīd vēl to pašvaldības nevar darīt. Šobrīd tas viņām vēl ir liegts. Šobrīd pašvaldības ... Vairākos normatīvajos aktos ir noteikts, kādā kārtībā šie pašvaldībām piederošie brīvie dzīvokļi ir piešķirami, tajā skaitā arī šajā likumā “Par valsts palīdzību dzīvokļu īpašuma jautājumu risināšanā”, ir izdarītas izmaiņas 11.pantā, kur otrā daļa nosaka, ka likums “Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju” noteiktā kārtībā no valsts pārņemto neizīrēto dzīvokļu, pašvaldība vispirms piedāvā īrēt tām personām, kuras atbrīvo dzīvojamās telpas, kas atrodas denacionalizētās un likumīgajiem īpašniekiem atdotajās mājās. Šī būs vēl viena problēma pašvaldībām, kura būs no 2007.gada 1.janvāra, kad viņiem vēl parādīsies personas, kuras jānodrošina ar šo dzīvojamo telpu. Tātad šo personu loks vēl paplašināsies. Vēl sarežģītāka situācija veidosies ar pašvaldības īpašumā esošajiem dzīvokļiem un dzīvojamām mājām.

A.Endziņš.

Paldies. Vai vēl ir jautājumi?

Kūtra kungs, lūdzu!

G.Kūtris.

Paldies. Jautājumu uzdodot Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas pārstāvei... radās tāds viedoklis, ka jūs vienkārši mēģinājat formulēt tā neitrāli, ka pašvaldībai ir cerība, ka vai tas īrnieks nomirs un pašvaldībai paliks tukšs dzīvoklis, ko atdot kādam, kam vajag sociālo dzīvokli.

Vai otrs variants – mēģināt neatdot privatizācijai turīgu personu dzīvokli, ja viņi mēģinās aiziet uz labākiem dzīves apstākļiem.

J.Ķesteris.

Tie ir tikai daži risinājumi. Vēl ir risinājums par to, ko šeit Šķestera kungs minēja par to, ka pašvaldības var vienoties ar šiem īrniekiem un apmainīt dzīvojamās telpas. Ja pašvaldība, pieņemsim, ir pieņēmusi lēmumu par konkrēto dzīvojamo māju, viņa mēģinās kādā laika periodā pārveidot par sociālo dzīvojamo māju, lai pašvaldība tur varētu šiem sociāli maznodrošinātajiem cilvēkiem nodrošināt cilvēka cienīgus dzīves apstākļus.

Tad tādā gadījumā, nu pieņemsim, šajā mājā, kuru pašvaldība ir tātad nolēmusi nenodot privatizācijai, dzīvokļa īrnieks mīt divstābu dzīvoklī, bet citā mājā, ja atbrīvojas, kura paredzēta nodot privatizācijai, un īrnieks nevēlas privatizēt dzīvokli, atbrīvojas trīsstābu dzīvoklis, tad šo cilvēku var pārcelt uz šo trīsstābu dzīvokli, ja viņš piekrīt šādai dzīvokļa maiņai. Viņa dzīves apstākļi uzlabosies, viņam būs tiesības privatizēt šo trīsstābu dzīvokli, tad pašvaldība šādā veidā lēnītiņām var māju nokomplektēt ar dzīvokļiem, kuros dzīvo sociāli maznodrošinātas personas, īrējot tieši sociālos dzīvokļus.

Un pēc tam, kad visi šie dzīvokļi ir sociāli dzīvokļi, tad to var pārveidot par šo sociālo māju.

Tā, ka šie risinājumi ir ļoti daudzi un dažādi pašvaldībām, bet katrā konkrētajā gadījumā tas jāizsver, jāizvērtē, vai tiešām šādā veidā to mērķi var sasniegt.

A.Endziņš.

Čepānes kundze, lūdzu.

I.Čepāne.

Man jums jautājums. Jūs šeit uzsākat runāt par tā saucamajām operācijām, kādā veidā var tikt maznodrošinātās personas pie dzīvokļiem. Es jums gribēju pajautāt: jūs iesniedzāt no rīta tos dokumentus, ka Ventspilī ir aptuveni 200 ģimenes vai cilvēki, kas nav nodrošināti un kas ir prasījuši pašvaldībai palīdzību dzīvokļu jautājuma risināšanā.

Sakiet, kāpēc tur ir 10 tūkstoši cilvēku, kam tiek liegtas tādas tiesības? Es joprojām gribētu saņemt arī no jums, kā no Saeimas pārstāvja, tādu viedokli.

J.Ķesteris.

Jā, nu tieši kāpēc, es tiešām nemācēšu skaidrot. Cik es iepazīnos ar šiem te, kā jūs minējāt, ar tiem 94 lēmumiem, ko Ventspils pilsētas dome pieņēmusi vienā datumā 17. ...

I.Čepāne.

Ar 135.

J.Ķesteris.

Es pēc tiem lietas materiāliem skatījos. Tur tā numerācija bija 93. Ar šiem lēmumiem tie iepriekšējie par sociālo māju statusa noteikšanu ir atcelta. Tā kā, cik tur katrā mājā tagad ir, tur jāskaita, bet jebkurā gadījumā es nemācēšu teikt, kādēļ viņiem ir bijusi nepieciešamība noteikt tik lielu dzīvokļu skaitam... tātad pieņemt lēmumu par tik liela dzīvokļu skaita nenodošanu privatizācijai.

I.Čepāne.

Sakiet, jūsuprāt, kāpēc tie ir atcelti un tagad pieņemti šādi te?

J.Ķesteris.

Nu arī to es nemācēšu teikt. Viens no iemesliem varētu būt... par pamatu varētu būt Administratīvās tiesas nolēmums.

A.Endziņš.

Man būtu tādā gadījumā... šeit lietas materiālos ir redzami prokuroru protesti, kuros ir norāde: ar lēmumiem – nepieļaut dzīvokļu privatizāciju, pašvaldība ierobežo savā teritorijā likumus, kurus pieņēmusi Latvijas Republikas Saeima un kuri attiecas uz visiem valsts iedzīvotājiem. Latvijas Republikas Saeima ar likumu “Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju” nav deleģējusi pilnvaras Ventspils pilsētas domei tiesības izlemt jautājumu par dzīvokļu privatizāciju, bet gan noteikusi kārtību, kas jāveic pašvaldībai, lai indivīds varētu izlietot tiesības, ko tam piešķir centrālā vara. Jūs kā šīs centrālās varas pārstāvis šeit uzstājaties.

Jūsu komentāru! Šķestera kungs jau izteica savu viedokli līdzīgā aspektā. Viņš uzskata, ka pašvaldība ir šajā gadījumā prioritāra un var lemt, kā viņai ienāk prātā.

J.Ķesteris.

Nē... es tā nesapratu Šķestera kunga uzstāšanos, ka pašvaldība ir prioritāra un ka viņa var lemt, kā viņai ienāk prātā. Pašvaldība var lemt, Saeimasprāt, tikai saskaņā ar šo likumu “Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju” un saskaņā ar Administratīvā procesa likuma normām, pieņemot jebkādu adresātam nelabvēlīgu administratīvo aktu.

Prokurori ir iesnieguši šos protestus un acīmredzot tiesa izvērtēs šos prokuroru protestus un noskaidros, vai pašvaldībai katrā konkrētajā gadījumā bija tiesības izdot šādu administratīvo aktu, vai viņai šādu tiesību nebija un vai izdodot šādu administratīvo aktu, ir pārkāptas normatīvo aktu prasības.

I.Čepāne.

Sakiet, vai jūs zināt, ka šīs divas pašvaldības šos aktus neuzskata par administratīviem aktiem, viņi uzskata, ka šīm personām nav jāpaziņo par to, ka viņiem tiek atteiktas šīs tiesības privatizēt dzīvokli.

J.Ķesteris.

Jā. No lietas materiāliem es ar to iepazīnos, bet savukārt tiesu prakse... vēl arī apstrīdot šos, ko jūs minējāt, 1997. gada lēmumus, Administratīvā tiesa šīs lietas ir pieņēmusi izskatīšanai, tādējādi atzīstot, ka... (*nesaprotami vairāki vārdi*).

A.Endziņš.

Paldies. Vai vēl ir kādi jautājumi? Paldies.

Kā pieaicinātai personai tiek dots vārds Rīgas pilsētas Valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizācijas komisijas priekšsēdētājam Rasmai Freimanis kundzei. Lūdzu!

R.Freimane.

Godātā tiesa! Es varētu jūs informēt par to, kāda situācija ir Rīgas pilsētā. Rīgas pilsētā ir privatizējamās pašvaldības mājas 5 227. Tajā skaitā 175 992 dzīvokļi. Un Rīgas dome ir pieņēmusi lēmumu par 2 164 dzīvokļiem – par saglabāšanu pašvaldības īpašumā, bet pieņemot šādu domes lēmumu par dzīvokļu saglabāšanu pašvaldības īpašumā, ir ievērojusi likuma nosacījumus “Par palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā”, kur 20.punkts paredz, ka šādi dzīvokļi nav nododami privatizācijai, “Par dzīvojamo telpu īri” un likumu “Par sociālajiem dzīvokļiem un sociālajām dzīvojamām mājām”.

Es varētu arī pieminēt tādu faktu, ka mums ir tikai astoņas mājas, kurām ir noteikts sociālā dzīvokļa statuss. Kas ir ņemts vērā? Ir ņemts vērā tas, ka šīs ir dzīvojamās mājas, bet būves lietošanas veids ir dienesta viesnīcas. Un šajā sakarā arī Rīgas dome ir pieņēmusi lēmumu par nenodošanu privatizācijai, kā likums to paredz.

Tā, ka mums Rīgā ir tādas problēmas. Ja jūs gribat dzirdēt, kas tad mums ir par problēmām attiecībā pret to, ka dotajā brīdī mēs esam nodevuši privatizācijai ar Rīgas domes lēmumu, kas pieņemts, 98% dzīvojamās mājas ir nodotas, ir... Es atvainojos! 88,36% .

Mums problēmas ir ar to, ka dzīvojamās mājas daudzas atrodas arī uz zemes gabaliem, kur piesaistītais zemes gabals ir ... Dalītais zemes īpašums ir. Kur daļa ir pašvaldības zeme un ir Rīgas domes īpašumā, daļa ir privātīpašumā. Un ir ar tiem piesaistāmajiem zemes gabaliem projektu izstrādē problēmas, ar saskaņošanu. Nav tik vienkārši ar to.

Vēl otrs variants, kas mums kavē privatizāciju.... ka dzīvojamās mājas piesaistāmie zemes gabali atrodas ielas sarkanajās līnijās. Un mēs ceram, ka Saeima pieņems likuma grozījumus, ka šādas dzīvojamās mājas ir nododamas bez zemes. Un tas mums paātrinās procesu. Mums tādas kaut ir 200 mājas.

Nu un tad ir vēl tādas, kur nav pabeigta kopīpašuma sadale. Par dzīvojamo māju īpašumtiesībām ir uzsākta tiesvedība.

Tās ir tās pašas galvenās problēmas, kas mums Rīgā ir, kāpēc mums tā privatizācija neiet tik raiti, kā mums gribētos.

A.Endziņš.

Paldies. Lūdzu, Kūtra kungs, jautājums. Lūdzu!

G.Kūtris.

Cik es saprotu, tad jūs šobrīd vairāk uztraucaties par to privatizācijas gaitu... kas bremzē iet uz priekšu.

Sakiet, lūdzu, kāpēc jūs neizmantojāt šos divus gadus šo apstrīdēto likuma normu un vairāk māju nepataisījāt par neprivatizējamām, jo astoņas laikiem Rīgā ir par maz sociālās mājas? It kā būtu vairāk vajadzīgas. Divus gadus varējāt nodot.

R.Freimane.

Mums ir jārisina. Mēs Rīgas domē realizēja celtniecības programmu sociālo jautājumu risināšanā... Un līdz ar to mums arī ir tikai divas no 2 164 dzīvokļiem, par kuriem ir pieņemts lēmums par saglabāšanu pašvaldības īpašumā, mums ir tikai divas tiesvedības. Es domāju, tas ir rādītājs.

A.Endziņš.

Paldies. Vēl tiesnešiem ir jautājumi? Nav. Cilvēktiesību lietu pārstāvei? Nav. Paldies. Ķestera kungam? Nav. Paldies.

Tiesa pasludina pārtraukumu līdz 12.15.

(Pārtraukums)

Sēdi vada Latvijas Republikas Satversmes tiesas priekšsēdētājs

Aivars Endziņš.

A.Endziņš.

Vārds Liepājas pilsētas domes priekšsēdētāja vietniekam.

G.Ansiņš.

Godātā Satversmes tiesa! Es šajā lietā esmu pieaicinātā persona Gunārs Ansiņš – Liepājas pilsētas domes priekšsēdētāja vietnieks. Esmu pateicīgs par to, ka esat uzaicinājuši mani uz šo tiesas sēdi, lai es varētu paust Liepājas pašvaldības viedokli.

Liepājas gadījums iespējams ir nedaudz atšķirīgāks no citu pašvaldību gadījumiem, jo 1997.gadā 17.februārī Saeima ir pieņēmusi likumu “Par Liepājas speciālo ekonomisko zonu”. Likuma mērķis ir attīstīt un veicināt tirdzniecību, rūpniecību un biznesa attīstību Liepājas bijušajā militārajā teritorijā – Karaosta, kā arī citā pilsētas rūpniecības teritorijā.

Šajā likumā noteiktā Liepājas speciālā ekonomiskās zonas teritorija, kā nosaka Liepājas speciālās ekonomiskās zonas likuma 6.pants “Liepājas speciālā ekonomiskās zonas teritorija ir noteikta saskaņā ar likuma pielikumā pievienoto Liepājas speciālās ekonomiskās zonas teritorijas plānu un Liepājas speciālās ekonomiskās zonas teritoriju robežu aprakstu.”

Saskaņā ar likumu “Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju” pārejas noteikumu 16.pantu, pašvaldības dome var pieņemt lēmumu uzsākt to dzīvojamo māju privatizāciju, kuras atrodas brīvajā ekonomiskajā zonā tikai tad, ja šo māju privatizācija ir saskaņota ar attiecīgās speciālās ekonomiskās zonas valdi. Līdz ar to Liepājas dome nav tiesīga bez

saskaņojumu ar Liepājas speciālās ekonomiskās zonas valdi nodot privatizācijai speciālās ekonomiskās zonas teritorijā esošās dzīvojamās mājas.

Ar Liepājas speciālās ekonomiskās zonas valdes 2003. gada 12. oktobra lēmumu Nr.83 "Par dzīvokļu privatizāciju Liepājas ekonomiskās zonas teritorijā", atteikts, saskaņojot dzīvojamo māju privatizāciju, kas atrodas speciālās ekonomiskās zonas teritorijā. Līdz ar to Liepājas speciālās ekonomiskās zonas valde nedeva savu saskaņojumu Liepājas pašvaldībai nodot privatizācijai speciālās ekonomiskās zonas teritorijā esošās dzīvojamās mājas.

Šis Liepājas speciālās ekonomiskās zonas valdes lēmums un likums "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" pārejas noteikumu 16.punkts bija viens no pamatojumiem, kādēļ Liepājas pilsētas dome pieņēma lēmumu par 43 dzīvojamo māju nenodošanu privatizācijai.

Liepājas speciālajā ekonomiskajā zonā patreiz norit diezgan aktīva saimnieciskā darbība. Ir reģistrēti vairāk nekā 35 speciālās ekonomiskās zonas uzņēmumi, kas ir gan vietējo, gan arī ārvalstu uzņēmumu devums Latvijas un arī Liepājas pilsētas sociāli ekonomiskai attīstībai.

Uz doto brīdi Liepājas speciālā ekonomiskā zona kopīgi ar valsts institūcijām, kā, piemēram, Satiksmes ministriju, Vides aizsardzības ministriju un Liepājas pašvaldību, realizē virkni infrastruktūras attīstības projektus. Tā, piemēram, tiek investēti lieli līdzekļi Karaostas industriālā parka attīstībai, kas varētu aizņemt vairāk par 40 hektāru lielu teritoriju. Uz doto brīdi ir arī viens investors, kas ir pieteicies attīstīt šo teritoriju no Anglijas – kompānija *Internacional Greeting*, kas ir ceturtnā lielākā pasaulē, kas piedāvā iespēju Liepājas uzņēmumiem sadarbībai, kā arī Liepājas pilsētas un rajona iedzīvotājiem nodrošina darbavietas.

Tā kā es domāju, ka Liepājas pilsētas domes lēmums ir pietiekoši pamatots gan arī no sociāli ekonomiskā viedokļa.

Paldies.

A.Endziņš.

Paldies. Ir jautājumi?

I.Čepāne.

Sakiet, lūdzu, vai visi šie Satversmes tiesas materiālos esošie lēmumi, kur ir lemts nenodot privatizācijai attiecīgas pašvaldības īpašumā esošās dzīvojamās mājas, patiešām atrodas Liepājas ekonomiskās zonas teritorijā?

G.Ansiņš.

Jā, visi norādītie objekti atrodas Liepājas speciālās ekonomiskās zonas teritorijā, kas ir saskaņota ar likuma pielikumu, kurā ir norādīti arī robežu plānojumi.

Paldies.

I.Čepāne.

Sakiet, lūdzu, vai par šiem lēmumiem tika paziņots personām, kas dzīvo šajos dzīvokļos un ar kuriem ir noslēgti īres līgumi?

G.Ansiņš.

Jāsaka godīgi, es neesmu jurists pēc profesijas un man ir vajadzīga konsultācija.

I.Čepāne.

Nē, es domāju, ka jūs rakstījāt taču vēstuli un konsultējāties Satversmes tiesai, uzskatot, ka šajos gadījumos šiem cilvēkiem nav jāpaziņo. Kaut kāda iemesla dēļ jūs nepaziņojāt?

G.Ansiņš.

Man ir ļoti grūti komentēt šo...

I.Čepāne.

Bet jūsu paraksts ir apakšā zem šiem dokumentiem, kur jūs uzskatāt, ka jums nav jāpaziņo personām, tātad dzīvokļu īrniekiem, sakarā ar to, ka viņu dzīvoklis, šī māja, kur atrodas viņu dzīvoklis izīrētais, netiek nodots privatizācijai.

G.Ansiņš.

Es nevaru jums apgalvot šo faktu.

I.Čepāne.

Es varbūt tad savādāk uzdošu jums šo jautājumu. Tātad jūs viņiem nepaziņojāt?

G.Ansiņš.

Jā, katrs individuālais dzīvokļa īrnieks netika apziņots.

I.Čepāne.

Kāpēc?

G.Ansiņš.

Man ļoti grūti komentēt šo faktu.

I.Čepāne.

Bet jūs esat valsts, pašvaldības amatpersona. Vai jums ir priekšstats, kādam ir jābūt administratīvajam aktam? Administratīvā akta sastāvdaļām, jo jūs savos paskaidrojumos gari un plaši par to filozofējat?

G.Ansiņš.

Man ir priekšstats. Protams.

I.Čepāne.

Nu tad lūdzu! Kāds ir priekšstats jums. Kādam ir jābūt šim administratīvajam aktam, ko jūs šajos... vienā dienā 38 administratīvie akti tiek pieņemti. Pilnīgi vienādi kā ūdens lāses.

G.Ansiņš.

Augsti godātā tiesa! Izskatot jautājumu par pilnvarojumu, jūs atļāvat konsultāciju. Vai es varētu šādu veikt?

A.Endziņš.

Es atvainojos, Ansiņa kungs! Jūs esat Domes priekšsēdētāja vietnieks. Tautas pārstāvis, kurš lemj. Kādas ir jūsu attiecības ar jūsu vēlētajiem, kuri arī dzīvo... Jums kā deputātam jautājums, nevis kā juristam.

G.Ansiņš.

Iespējams, ka pašvaldība nav izvērtējusi pietiekoši šo konkrēto faktu.

I.Čepāne.

Par kuru faktu jūs runājat?

G.Ansiņš.

Par informāciju dzīvojamo māju iedzīvotājiem.

I.Čepāne.

Jūs uzskatāt, ka šie cilvēki ir tiesīgi vērsties tiesā ar sūdzību? Bet tajā pašā laikā jūs rakstāt Satversmes tiesai, ka šis nav administratīvs akts, ar kuru, piemēram, kāda māja netiek nodota privatizācijai.

G.Ansiņš.

Protams... Es domāju, ka katrs Latvijas iedzīvotājs ir tiesīgs vērsties tiesā. Un tiesa izskata, vai šis jautājums ir pamatots vai nē.

A.Branta.

Sakiet, jūs pats sastādījāt šīs atbildes saturu? Un vai jums vispār ir zināms, kas tur ir rakstīts, ja jūs nevarat atbildēt uz konkrētu jautājumu par konkrētu dokumentu?

G.Ansiņš.

Es gribētu informēt, ka pilsētas domei ir atsevišķa procedūra un kārtība, kādā veidā tiek saskaņoti un formulēti viedokļi. Protams, dokumentus ir saskaņojusi un sagatavojusi Juridiskā pārvalde, saskaņojot ar pilsētas politiķiem.

A.Endziņš.

Kūtra kungs, jums jautājums.

G.Kūtris.

Sakiet, lūdzu, vai saistībā ar to, ka šīs 43 mājas netika nodotas privatizācijai, pie jums ir griezušies šo māju iedzīvotāji, kas vēlas privatizēt dzīvokļus?

G.Ansiņš.

Konkrēti pie manis nav, bet domē ir griezušies cilvēki.

G.Kūtris.

Vai pašvaldība ir devusi viņiem kādas iespējas?

G.Ansiņš.

Vai jūs domājat alternatīvas iespējas?

G.Kūtris.

Jā. Privatizēt. Viņi vēlas privatizēt un...

G.Ansiņš.

Nē, mēs neesam devuši šīs tiesības, jo mums ir saistošs Liepājas ekonomiskās zonas valdes lēmums.

G.Kūtris.

Es nerunāju par dzīvokļu privatizēšanu tajā zonā, bet pilsētas teritorija ir krietni plašāka. Varbūt, ka jūs varat viņiem piedāvāt citur dzīvokli, kur viņi var privatizēt.

Jo mēs runājam par mehānismu arī ar likumdevēju pārstāvjiem, kas šeit šodienas tiesas sēdē piedalījās.

G.Ansiņš.

Liepājas pašvaldībā ir izveidota atsevišķa dzīvokļu komisija, kas izskata jautājumus un atbalsta, maksimāli atbalsta, pilsētas trūcīgos iedzīvotājus, piešķirot attiecīgās dzīvojamās platības tiem pilsētas iedzīvotājiem, kam ir nepieciešams pēc dzīvokļa.

G.Kūtris.

Es runāju par citu jautājumu, nevis par sociālo palīdzību iedzīvotājiem, bet sakarā ar to, ka saistībā ar likumu jūs neatļaujat privatizēt dzīvokļus šiem cilvēkiem, kuriem gribas savu dzīvokli privatizēt. Vai viņiem nepiedāvājat kompensācijas mehānismu citu privatizēt?

G.Ansiņš.

Nē, tāds netiek piedāvāts.

G.Kūtris.

Vai jūs būvējat mājas?

G.Ansiņš.

Pašvaldība mājas vēl nav būvējusi. Taču mums, kā Reģionālās attīstības ministrijas pārstāve minēja, ir valsts atbalsta programma dzīvojamo māju attīstībai Liepājas pilsētā. Un šīs programmas ietvaros mēs esam renovējuši divas ēkas cilvēkiem, kuriem ir nepieciešami dzīvokļi.

G.Kūtris.

Paldies.

A.Endziņš.

Man būtu tomēr vēl viens precizējošs autājums. Valsts Cilvēktiesību biroja pārstāve norādīja, ka ne tikai šīs speciālās ekonomiskās zonas ietvaros mājas nav nodotas privatizācijai, bet ārpus ekonomiskās zonas. Cik mājas nav nodotas privatizācijai?

G.Ansiņš.

Saskaņā ar pilsētas domes lēmumu šīs 43 dzīvojamās mājas atrodas speciālās ekonomiskās zonas teritorijā un attiecībā par citām ēkām, mums konkrētas situācijas nav.

I.Čepāne.

Jūs neatbildējāt, piedodiet, uz jautājumu. Konkrētas situācijas varbūt tad nē, bet es varbūt vēlreiz lūgtu: vai ir tādas dzīvojamās mājas, kas atrodas ārpus šīs zonas un nav tikušas nodotas privatizācijai?

G.Ansiņš.

Nē. Nav.

I.Čepāne.

Es drīkstu vēl vienu jautājumu. Šeit ir lietā vairāki materiāli, ka pretēji Saeimas pārstāvja apgalvojumam, šeit Liepājas pilsētas dome, piemēram, Atmosdas bulvārī 8-a mājas vecākajam kungam raksta, ka neprivatizējamo dzīvokļu īrniekiem netiek piedāvāti citi dzīvokļi, jo to neparedz likumdošanas akti.

Šeit Saeimas pārstāvis teica, ka varot veikt visādas operācijas un cilvēkiem varot tikt piedāvāti dzīvokļi.

G.Ansiņš.

Jūs domājat maiņas variantus?

I.Čepāne.

Jā.

G.Ansiņš.

Mainas varianti, protams, ir izskatāms jautājums, bet tajā pašā laikā Liepājas pilsētā ir virkne ģimeņu, kas reģistrējušās Rīgā uz sociālā tipa dzīvokļiem. Tas nozīmē, ka prioritāte tomēr tiek veltīta tam iedzīvotāju slānim, kas nevar iegādāties paši savā īpašumā dzīvokļus.

I.Čepāne.

Cik tādu ģimeņu vai cilvēku Liepājā ir, kas ir reģistrējušies?

G.Ansiņš.

Uz doto brīdi... precīzi uz 2006.gada 1.maiju palīdzības saņemšanai dzīvokļu jautājumu risināšanā Liepājas pašvaldībā ir reģistrētas personas.

Palīdzības saņemšanai pirmajā kārtā, kas saskan ar likumu "Par palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā" pēc 14.panta ir 200.

Un palīdzības saņemšanai vispārējā kārtībā, saskaņā ar likumu "Par palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā" 15.pantu – 204.

A.Endziņš.

Lūdzu, vēl jautājums. Kūtra kungs.

G.Kūtris.

Jūsu atbildē parādās tāda nedaudz pretruna. Saeimas pārstāvis teica, ka varētu tām personām, kam neatļauj privatizēt dzīvokli, varētu piedāvāt citur kaut kur, jo redziet, šīs mājas pēc būtības ir virzītas vienam likumīgajam mērķim, lai pašvaldība varētu realizēt savu funkciju. Tātad sociālos dzīvokļus vairāk ieviest. Jūs to vēl saistāt ar sociālās ekonomiskās zonas statusu. Tātad šīs mājas nevar privatizēt.

Tajā pašā laikā, nedodot tiem cilvēkiem iespēju privatizēt dzīvokli ārpus šīs zonas, jūs šos citus dzīvokļus dodat kā sociālos dzīvokļus arī neprivatizēt.

Tātad jūs nepiemērojat ne kompensāciju kaut kādā veidā, ne arī... neveidojat šīs sociālās mājas.

G.Ansiņš.

Es gribētu teikt, ka sociālās mājas mēs veidojam. Protams, Liepājas budžeta finansiālās iespējas robežās. Tas nozīmē, ka, piemēram, pagājušajā gadā tika renovēta veco ļaužu māja. Patreiz norit darbi pie otrā bloka būvniecības Viršu ielā, kas atrodas arī tuvu Karaostas industriālā parka teritorijai – Tosmāres rajonā.

Tā, ka es domāju, ka pašvaldība cenšas arvien vairāk investēt, lai pilsētas iedzīvotājiem būtu vairāk dzīvojamās platības.

A.Endziņš.

Paldies. Vēl būtu jautājumi? Cilvēktiesību biroja pārstāvei.

G.Līce.

Paldies. Es gribētu uzdot vienu jautājumu.

A.Endziņš.

Tā kā iepriekš jau tika secināts, ka minētās normas mērķis ir tāds, lai palīdzētu pašvaldībai saglabāt dzīvojamo fondu. Tā, lai pašvaldība varētu ar tiem konkrētajiem dzīvokļiem palīdzēt maznodrošinātajām personām. Tā bija.

Tad es gribētu uzdot jums jautājumu. Lietas materiālos ir redzams, piemēram, Liepājas pilsētas domes lēmums “Par dzīvojamās mājas Atmodas bulvārī Nr.8 B saglabāšanu Liepājas pilsētas pašvaldības īpašumā”, pamatojoties uz šā likuma 74.panta 5.punktu. Pamatojot to ar likumu “Par pašvaldību palīdzību dzīvokļu jautājuma risināšanā par sociālajiem dzīvokļiem”, Bērnu tiesību aizsardzības likumu, un tā tālāk.

Tomēr ir arī tālāk arī lēmums, ar kuru ir lemts, piemēram, par šo pašu konkrēto māju nojaukšanu. Konkrēti Atmodas bulvārī 8 B.

Tātad, kā jūs to pamatojat, ka Liepājas dome pieņem lēmumu, ka šis ir it kā maznodrošinātajiem palīdzībai nepieciešams un tāpēc netiek nodots privatizācijai, tajā pašā laikā, pieņemot lēmumu... par nojaukšanu...

G.Ansiņš.

Konkrētā māja pēc Speciālās ekonomiskās zonas valdes lēmuma bija nepieciešama funkciju realizācijai. Speciālās ekonomiskās zonas funkciju realizēšanai. Tas nozīmē, ka eksperti vienmēr, ja piemēram, māja ir tukša, viņi apseko šo ēku un konstatē faktu, vai ir iespējams viņu renovēt, attīstīt un pilnveidot, ja to pieļauj teritorijas attīstības plāns. Uz doto brīdi es nevaru konkrēti pateikt par šīs adreses novietojumu. Iespējams, ka šajā teritorijā tiek plānota kāda no rūpniecības.... .

G.Līce.

Jā, bet tikai tas bija, ka Liepājas domes pamatojums bija cits. Lai sniegtu palīdzību.

I.Čepāne.

Man ir vēl viens jautājums.

A.Endziņš.

Jā, lūdzu!

I.Čepāne.

Sakiet, ko tad jūs darīsiet ar tiem cilvēkiem šajās mājās, kuras jums ir paredzēts nojaukt, ja šie dzīvokļi netiek privatizēti?

G.Ansiņš.

Protams, nojaukšanas darbi nenoritēs ne šodien, ne rīt. Liepājas pilsēta ir iegādājusies īpašas demontāžas tehniku. Un pirmām kārtām mēs mēģinām demontēt tās ēkas...

I.Čepāne.

Lūdzu, atbildiet uz jautājumu. Sakiet, ko jūs plānojat darīt ar tām ģimenēm, kas ir noslēgušas īres līgumus tajās demontējamajās mājās... perspektīvā?

G.Ansiņš.

Tiem cilvēkiem, protams, ja māja tiks demontēta, tiks ierādīta cita dzīvojamā platība.

I.Čepāne.

Protams, neprivatizējama. Vai līdzvērtīga?

G.Ansiņš.

Es nezinu, es nevaru apgalvot....

I.Čepāne.

Es domāju, ka tā būs neprivatizējama. Pēc likuma būs neprivatizējama.

A.Endziņš.

Paldies. Vai vēl tiesnešiem ir jautājumi? Nav. Ķestera kungam nav? Paldies.

Nākamajam vārds tiek dots Ventspils pilsētas domes priekšsēdētāja pirmajam vietniekam Jānim Vītoliņa kungam. Lūdzu!

J.Vītoliņš.

Paldies. Augsti godātā tiesa! Mans vārds ir Jānis Vītoliņš. Es esmu Ventspils pilsētas domes priekšsēdētāja pirmais vietnieks.

Es pateicos par man doto iespēju ierasties uz Satversmes tiesas sēdi un paust savu viedokli šodien izskatāmajā lietā, kas ierosināta pamatojoties uz Valsts Cilvēktiesību biroja pieteikumu par likuma "Grozījumi likumā "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju"" 13.panta pirmās daļas neatbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91.pantam un atzīšanu par spēkā neesošu.

Likums, par kuru iesniegts pieteikums, izdarīja grozījumus likuma "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju", turpmāk, Privatizācijas likuma 74.panta piektajā daļā. Izmainīja šā 74.panta piektajā daļā pirmo teikumu un pievienoja otru teikumu. No likuma iepriekšējā teksta tika izņemti divi vārdi "neizīrētās un neizīrētie" un šīs izmaiņas noveda pie tā, ka pašvaldībām saskaņā ar Privatizācijas likuma 74.panta piektās daļas jauno redakciju tika piešķirtas tiesības pieņemt lēmumus arī par citām mājām, ne tikai neizīrētajām mājām, kā arī par citiem atsevišķiem dzīvokļiem, ne tikai neizīrētajiem dzīvokļiem.

Šīs izmaiņas es saprotu kā nepieciešamu soli pašvaldības funkciju savas teritorijas iedzīvotāju pienācīgā nodrošināšanā ar dzīvokli, īstenošanu.

Pašvaldības uzdevums ir rūpēties par savas teritorijas iedzīvotāju nodrošināšanu ar dzīvokli. Likums dod iespēju katrai pašvaldībai patstāvīgi izvērtēt savas materiālās iespējas un savas teritorijas iedzīvotāju vajadzības.

Ventspils pilsētas teritorijā apmēram $\frac{1}{4}$ daļa no iedzīvotājiem ir ar zemu caurmēra ienākumu līmeni, kas ir zemāks, kā 100 latu mēnesī. Līdz ar to, izvērtējot šo situāciju, mēs, Ventspils pilsētas dome, 2004. gada 17. maijā pieņēma lēmumus atbilstoši grozījumiem Privatizācijas likuma 74. panta piektajā daļā par 93 dzīvojamām mājām, kas kopumā aptver apmēram $\frac{1}{3}$ daļu no Ventspils pašvaldības teritorijā esošā dzīvojamā fonda.

Šajā pašā dienā tika pieņemti lēmumi arī par Ventspils brīvostā esošajām dzīvojamām mājām. Šajā gadījumā situācija ir analoga, kā Liepājas pilsētas pārstāvja izklāstītajā un tādēļ es neatkārtošos šeit, šajā sadaļā.

Es uzskatu, ka šāds daudzums ir absolūti nepieciešamais minimums, lai nodrošinātu Ventspils pašvaldības teritorijā esošos iedzīvotājus, kuru ienākumu līmenis ir nepietiekams, lai par saviem līdzekļiem uzturētu un uzlabotu esošo dzīvokļu fondu.

Pieņemot attiecīgos lēmumus, Ventspils dome balstījās uz patstāvīgi veiktu pētījumu par maznodrošināto īrnieku īpatsvaru atsevišķās dzīvojamās mājās.

Pieņemot šādus lēmumus, tika ņemti vērā arī citi likumi. Proti, likums "Par pašvaldībām", likums "Par pašvaldību palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā", likums "Par sociālajiem dzīvokļiem un sociālajām dzīvojamām mājām", likums "Par dzīvojamo telpu īri", Repatriācijas likums, Bērnu tiesību aizsardzības likums, kā arī Ventspils pašvaldības saistošie noteikumi par kārtību, kādā Ventspilī reģistrējamās personas pašvaldībā palīdzības saņemšanai dzīvokļa jautājuma risināšanā.

Pie tam, ja pašvaldībai ir paredzēta funkcija – sniegt palīdzību iedzīvotājiem dzīvokļu jautājuma risināšanā, kura ir noteikta likuma "Par pašvaldībām" 15.panta pirmās daļas 9.punktā, tad tajā pat laikā ir jāparedz finansējums šīs funkcijas veikšanai.

Saskaņā ar likuma "Par pašvaldībām" 9. panta otro daļu, nododot Valsts pārvaldes iestāžu funkciju iestāžu izpildi pašvaldībām, vienlaikus tām nododami līdzekļi, kas paredzēti attiecīgo valsts pārvaldes iestāžu budžetā šo funkciju veikšanai.

Šajā konkrētajā gadījumā mans viedoklis ir tāds, ka tieši apstrīdētā likuma 13. panta pirmā daļa novērsa šo trūkumu un radīja iespēju pašvaldībai nodrošināt palīdzības sniegšanu iedzīvotājiem dzīvokļa jautājuma risināšanā. Izmantojot pašvaldības īpašumā esošo dzīvojamo māju fondu,

attiecībā uz kuru pieņemts lēmums, pamatojoties uz Privatizācijas likuma 74.panta piekto daļu tās grozītajā redakcijā.

Uzskatu, ka šie Ventspils pilsētas domes lēmumi ir pieņemti pilnīgā atbilstībā šo likumu garam, kā arī, lai sasniegtu leģitīmo mērķi – pašvaldības funkciju realizēšanu pašvaldības teritorijas iedzīvotāju nodrošināšanā ar dzīvokli.

Šis tiesas uzdevums ir vērtēt likuma “Grozījumi likumā “Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju”” 13.panta pirmās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. pantam.

Ventspils pilsētas domes 2004. gada 17. maija lēmums “Par 93 dzīvojamo māju neprivatizēšanu” pilnībā atbilst šai normai. Respektīvi, Privatizācijas likuma 74. panta piektajai daļai tās grozītajā redakcijā atbilstoši 2004. gada aprīlī... 7.(?) aprīlī pieņemtajiem grozījumiem.

Neviens, augsti godātā tiesa, no tiesu nolēmumiem vai prokuroru protestiem, kas pieņemti attiecībā uz Ventspils pilsētas domes lēmumiem “Par dzīvojamo māju neprivatizēšanu”, nesatur norādi par to, ka būtu pārkāpta tieši šī norma. Proti, Privatizācijas likuma 74.panta piektās daļas noteikumi.

Grozījumi likumā, kas deva pašvaldībām tiesības pieņemt lēmumus arī par dzīvojamo māju un atsevišķu dzīvokļu neprivatizēšanu tādos gadījumos, kad tie ir izīrēti atsevišķām personām, neierobežo šo māju un atsevišķo dzīvokļu īrnieku tiesības attiecībā pret citām personām. Un nav būtiski diskriminējoša Latvijas Republikas Satversmes 91. panta izpratnē, jo šī norma ir pieņemta gandrīz desmit gadus pēc likuma “Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizācija” pieņemšanas.

Ventspils pilsētas domes lēmumu par minēto dzīvojamo māju neprivatizēšanu pieņēma laika posmā no grozījumu spēkā stāšanās, kad līdz likumā paredzētās dzīvokļu privatizācijas termiņa beigām bija atlicis nedaudz mazāk par vienu gadu, jo tobrīd vēl nebija pieņemti grozījumi likumā “Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju”, kas paredzēja šādu iesniegumu iesniegšanu līdz 2006. gada 31. augustam. Tas ir, pagarināt... šo te likuma normu.

Līdz ar to privatizācijas mērķis nodrošināt dzīvokļu tirgu jau bija sasniegts. Šī iemesla dēļ grozījumi privatizācijas likumā, kas paredzēja iespēja pašvaldībām lemt par atsevišķu dzīvojamo māju neprivatizēšanu, nenonāk pretrunā ar šī paša likuma... ar šajā pašā likumā paredzēto leģitīmo mērķi nodrošināt dzīvokļu tirgu.

Pretēji Valsts cilvēktiesību biroja pieteikumā paustajam viedoklim es uzskatu, ka likuma grozījumos paredzētais leģitīmais mērķis – pašvaldību funkciju realizēšana iedzīvotāju nodrošināšanā ar dzīvojamo platību – arī tiek sasniegts.

Pašvaldības saglabā savā īpašumā zināmu daļu dzīvojamo māju un tādējādi rada potenciālu iespēju nodrošināt maznodrošinātos un sociāli mazaizsargātos iedzīvotājus ar dzīvojamo platību uz atvieglotiem noteikumiem, kā arī uzturēt un uzlabot šo dzīvokļu apstākļus, neiztērējot šim nolūkam nesamērīgi daudz līdzekļu, kas būtu jāiztērē tādā gadījumā, ja pašvaldībai par saviem līdzekļiem būtu jābūvē jaunas mājas sociālo māju statusā.

Šādi ietaupītos līdzekļus pašvaldībai iespējams novirzīt citu pašvaldības funkciju realizēšanai: tādai, kā izglītības veicināšana, veselības aizsardzība, pilsētas infrastruktūras uzlabošana un citām.

Es neatrodu šajā gadījumā būtisku pretrunu... es atvainojos, es pārteicos... es neatrodu šajā gadījumā būtisku personu tiesību ierobežojumu pretstatā ar citu personu grupu interesēm tajā gadījumā, kad kāda persona izrādījusies tādas neprivatizējamas mājas īrnieks, kurš neietilpst maznodrošināto kategorijā. Šai personai iepriekšējo deviņu gadu laikā bija visi tiesiskie līdzekļi, lai nodrošinātu savu tiesību un interešu aizsardzību. Ja šīs personas bija ieinteresētas dzīvokļu privatizācijā.

Sakarā ar šādu personu ierosinātajiem strīdiem un sūdzībām joprojām norit tiesvedība Latvijas Republikas Administratīvajā tiesā. Pie tam, par šo personu iesniegumiem ir jau taisīti spēkā stājušies tiesu nolēmumi, tajā skaitā arī vismaz man zināms senāta spriedums, ar kuru ir atzīts par spēkā neesošu Ventspils pilsētas domes lēmums attiecībā uz atsevišķu māju neprivatizēšanu.

Tas pierāda, ka atsevišķu personu rīcībā ir pietiekami daudz iespēju, lai efektīvi nodrošinātu savu tiesību un interešu aizsardzību. Un šajā nolūkā nav nepieciešams atcelt kā it kā diskriminējošas izmaiņas likuma "Par valsts un pašvaldības dzīvojamo māju privatizāciju" 74. panta 5. daļā, kas ir ļoti nepieciešams pašvaldības funkciju nodrošināšanai.

Personas, kuras dzīvo dzīvojamās mājās, kuras ir Ventspils pilsētas domes lēmumiem ir paredzēts kā neprivatizējamas, nav būtiski diskriminētas attiecībā pret personām, kuras dzīvo citās mājās.

Lēmumi par atsevišķu dzīvojamo māju neprivatizēšanu ņem vērā tāds iedzīvotāju grupas intereses, kuras pēc sava nozīmīguma ir samērīgas ar to Ventspils pilsētas iedzīvotāju interesēm, kuri vēlas privatizēt dzīvokļus, bet īrē dzīvokļus neprivatizējamās dzīvojamās mājās. Šo personu loks ir potenciāli daudz plašāks. Kā rāda statistika, uz 2006. gada 1. janvāri personu skaits, kuriem nepieciešama palīdzības sniegšana dzīvokļu jautājuma risināšanā saistībā ar to, ka šīs personas ir sociāli maznodrošinātas vai sociāli mazaizsargātas, ir 161. Tagad šādu personu skaits jau ir 168. Šo personu skaits Ventspils pašvaldībā ir neliels salīdzinot ar stāvokli visā valstī, kur pēc mūsu rīcībā esošajām ziņām ir vairāk kā 10 000 šādu personu.

Tas, ka sociāli maznodrošināto vai sociāli mazaizsargāto personu skaits Ventspils pašvaldības teritorijā ir relatīvi neliels, pats par sevi pierāda, ka dzīvojamo māju neprivatizēšana atsevišķos gadījumos ir devusi ieguldījumu sociāli maznodrošināto vai sociāli mazaizsargāto personu dzīvokļa jautājumu risināšanā.

Vēl jo lielākā mērā privatizācijas likuma 104. panta 5. daļas piemērošanas sekas var ietekmēt pašvaldības palīdzības sniegšanas spēju nākotnē.

Ņemot vērā pēdējo trīs gadu vidējos rādītājus, Ventspils pašvaldība ar dzīvokli spēj nodrošināt tikai 1/5 jeb vidēji ap 40 personām no palīdzības reģistrā reģistrētajiem. Ik gadu Ventspils pašvaldības palīdzības reģistrā dzīvokļa jautājumu risināšanā vidēji tiek iekļautas 54 personas. Vadoties no pēdējo gadu tendencēm Ventspils pilsētas pašvaldības palīdzības sniegšanā personām ir jāsecina, ka to personu loks, kurām ir tiesības pretendēt uz pašvaldības palīdzību, pieaug. Un šeit jāatzīmē, ka Ventspils pilsētā gadā apmēram 10 000 iedzīvotāji jeb katrs ceturtais ventspilnieks saņem dažāda veida sociālo palīdzību no pilsētas pašvaldības.

Vēl es gribētu komentēt Valsts cilvēktiesību biroja pārstāvja teikto par to, ka dzīvokļa īpašums neatņem tiesības uz sniedzamo sociālo palīdzību. Tieši otrādi, es gribētu apgalvot, ka

likumdošana paredz, ka par maznodrošināto nevar atzīt personu, kurai pieder īpašums, kuru var izmantot ienākumu gūšanai. Tā kā šinī gadījumā tas arguments neatbilst patiesībai, jo, ja tiks īpašumā iegūts dzīvoklis, tad automātiski šis maznodrošinātā statuss zūd, jo Ventspils pilsētā privatizācija nekad nav bijusi dzīvokļu privatizācija no tapetes līdz tapetei, tā saucamā paātrinātā privatizācija, bet ir bijusi kā pilnvērtīga īpašuma privatizācija.

Godātā tiesa! Es vēlētos lūgt jūs šo jautājumu vērtēt pēc būtības un vērtēt to no aspekta: vai apspriežamā likuma norma ir jāvērtē kā pašvaldības tiesības lemt jautājumu savā administratīvajā teritorijā, kā to paredz ļoti daudzi likuma panti un kas mūsaprāt ir pareizi un par ko liecina pozitīvā prakse mūsu pilsētā. Un šinī gadījumā, manuprāt, jautājums ir tikai par to.

Paldies.

A.Endziņš.

Paldies.

Man būtu jautājums. Jūs pieminējāt, ka ir tiesas spriedums bijis. Nu te ir saistībā ar jūsu 2000. gada 26. jūnija lēmumu Nr. 244, kas tika atzīts par nelikumīgu saistībā ar kādas pilsoņes Pavlovas prasību. Vai spriedums ir izpildīts?

J.Vītolis.

Šinī gadījumā es nevaru atbildēt uz šo jautājumu, jo man tas ir jānoskaidro. Es domāju, ka tas tieši neizskatās...

A.Endziņš.

Tas spriedums ir 2002. gadā.

J.Vītolis.

Es zinu, ka visus tiesu nolēmumus, teiksim, mēs esam likumā paredzētajā kārtībā apstrīdējuši un visos jautājumos pēc manā rīcībā esošās informācijas...

A.Endziņš.

Jau bija kasācijas sūdzība, kura Augstākās tiesas senātā tika noraidīta 2002. gadā.

J.Vītolis.

Es nevaru uz šo jautājumu jums atbildēt, jo mums diemžēl nebija iespējams iepazīties ar visiem lietā esošajiem materiāliem no pieciem sējumiem, kas šajā lietā ir. Mums bija iespēja iepazīties ar nepilniem diviem sējumiem. Es nevaru... Tad man ir jāredz šis konkrētais.. teiksim, kas apliecina jūsu jautājumu, lai varētu mēģināt atbildēt precīzi.

A.Endziņš.

Tad ir vēl viens jautājums. To, ko mums iesniedza šodien... Ventspils pilsētas domes informācija, kas adresēta Saeimas Juridiskajam birojam, ir norādīts, ka uz 2006.gada 1.janvāri

palīdzības saņemšanai dzīvokļu jautājumu risināšanai ir reģistrējušās 196 ģimenes jeb personas. Un šī paša dokumenta 1.3.punktā ir fiksēts tā, ka pirmās kārtas palīdzības reģistrā saskaņā ar pašvaldības noteiktajiem kritērijiem maznodrošinātie likuma "Par palīdzības dzīvokļu jautājuma risināšanā" 14. panta 1. daļas 6.punktu ir reģistrētas 88 personas, ģimenes.

Ja mēs paskatāmies šos jūsu lēmumus vēl no 1997. gada 22.decembra, kur ir formulējums tāds: izskatījusi Ventspils nekustamā īpašuma pārvaldes priekšlikumu par sociālā īres nama statusa noteikšanu dome atzīmē, ka pašvaldības administratīvā teritorijā uz šā gada decembra mēnesi ir reģistrētas 2900 sociāli maznodrošinātas ģimenes. Un lai nodrošinātu šo pašvaldības funkciju realizāciju, ir saraksts Nr.1, saraksts Nr. 2, kurš jau tika šeit piesaukts, kur ir stipri vien vairāk šādu personu, kas vēlāk tiek papildinātas ar šo pašu 244.lēmumu un iet šie te procesi.

Jūs norādījāt, ka Ventspilī, atšķirībā no citām vietām, viss notiek organizēti un tād pēc dzīvokļu īrnieka iniciatīvas privatizācija netiek dota šāda iespēja.

Ja mēs paskatāmies vēl vienu dokumentu... jūsu domes Likumības komisija izskata trīs iesniegumus, kur atkal norāda uz to, ka, lūk, privatizācijas komisija, par cik tās ir lēmumā iekļautas mājas, līdz ar to nav pamata vispār risināt jautājumu par dzīvokļu privatizāciju kā tādu.

Un vēl jo vairāk, teiksim... šeit izskan protokolā jūsu domes Juridiskās pārvaldes... nodaļas vadītāja Prinča teiktais, kur viņš saka tā: ka pasaulē valstis iedalās civillikuma valstīs un tiesu precedentu sistēmas valstīs. Latvijas Republika ir civillikuma valsts. Mūsu tiesu uzbūve ir tāda, ka viens tiesas sastāvs pie vieniem un tiem pašiem apstākļiem var izspriest lietu savādāk nekā cits sastāvs pie tiem pašiem apstākļiem. Mums nav tā, ka ja viena tiesa vienreiz ir kaut ko izlēmusi, ka tam ir likuma spēks.

Jūsu kā domes priekšsēdētāja pirmā vietnieka komentāri... šādā attieksmē, ņemot vērā, ka Latvijas Republikā ir ne tikai Civillikums, bet ir Satversme un Satversmes 8. nodaļa, būtība, par ko arī šī norma tiek apstrīdēta... šī neatbilstība.

J.Vītolis.

Augsti godātā tiesa, es neesmu gatavs komentēt juristu teorētiskos viedokļus. Šinī gadījumā es uzskatu, ka tas neattiecas uz apspriežamo šo te jautājuma izskatīšanu pēc būtības. Es gribu tikai pateikt to, ka es pilnībā piekrītu Saeimas pārstāvja teiktajam par to, ka problēma nav šajā likuma pantā, šo grozījumu pašā formulējumā, kas pēc būtības ir pareizs, bet problēma ir droši vien, ka piemērošanas praksē, tajā skaitā arī Ventspils pilsētas pašvaldībai, ir jāizvērtē šī piemērošanas prakse un neapšaubāmi jāuzlabo. Bet mūsu mērķis ir vienmēr bijis tikai un vienīgi pirmkārt rūpēties par mūsu pilsētas visneaizsargātāko iedzīvotāju interesēm.

A.Endziņš.

Skaidrs. Tad man ir jautājums tāds. Jūs dzīvojat pašvaldības īpašumā esošā ēkā?

J.Vītolis.

Es personīgi?

A.Endziņš.

Jā.

J.Vītolis.

Es dzīvoju privatizētā īpašumā, bet šinī gadījumā īrnieks neesmu es. Tā ir mana sieva. Viņa bija īrnieks un viņa privatizēja.

A.Endziņš.

Tā tad jums bija šī iespēja.

J.Vītolis.

Manai ģimenei konkrēti šī iespēja bija.

A.Endziņš.

Šī bija iespēja tā tad bija. Kā jūs tādā gadījumā redzētu tiesu namā jeb patreiz valdība sēžu zālē, kur uz sienas ir uzrakstīts "Viens likums – viena taisnība!"... ja teiksim, tajā kvartālā šī viena māja ir un visas pārējās kaut kur trīspadsmit mājas ir kā sociālās mājas pasludinātas.

J.Vītolis.

Jā, tas ir ļoti labs jautājums. Paldies jums. Es gribētu atbildēt tā, ka tas viedoklis, ka visi venstpilnieki par katru cenu grib privatizēt dzīvokļus, nav pareizs un neatbilst īstenībai. Ir daudzi iedzīvotāji, kas tieši grib dzīvot pašvaldības mājā, jo mēs jau no dzīvokļu privatizācijas sākuma viennozīmīgi pateicām saviem iedzīvotājiem, ka tās mājas, kuras paliks pašvaldības īpašumā, tiks uzlabotas un salīdzinoši īsā laikā tiks izveidotas par ļoti augsta līmeņa īres namiem un šis ieguldījums nebūs jāveic iedzīvotājiem.

Vēl dažas dienas atpakaļ pie manis pieņemšanā bija iedzīvotāji no mājas, par kuru pašlaik ir tiesvedība un kas ļoti izskanējusi arī masu medijos – Kuldīgas 11, - kur pie manis griezās ar jautājumu: es negribu privatizēt savu dzīvokli, lūdzu nepieņemiet šādu lēmumu.

Tā kā šī te situācija nav viennozīmīga. Mēs vienmēr esam mēģinājuši visus jautājumus risināt pēc lietderības principa un mēs uzskatām, ka ir tāds māju kopums, kur pašvaldība būs labāks saimnieks nekā privātpersonu kopums. Un mēs esam to pierādījuši, ka mēs spējam sakārtot pilsētu. Es domāju, ka to var apliecināt jebkurš, kurš pie mums būs bijis.

A.Endziņš.

Paldies. Apsīša kungs, lūdzu!

R.Apsītis.

Man ir radies tāds jautājums. Sakiet, kā jūs vērtējat to faktu, ka Latvijas plašsaziņas līdzekļos laiku pa laikam atkārtoti parādās informācija par to, ka Ventspilī tiek bloķēta dzīvokļu un māju privatizācija... tiek šis process, tā sakot, bremsēts. Piemēram, pagājušā gada 17.oktobra

laikrakstā “Diena” ir publicēts raksts ar nosaukumu “Dzīvokļa neprivatizācija Ventspils garā”. Tur ir minēti daudzi un dažādi fakti, starp citu, tur ir arī citēts tas, ko izteicies ir kāds bijušais pašvaldības darbinieks. Es citēšu varbūt šo vietu šajā rakstā: “Viens no bloķētās privatizācijas projekta līdzautoriem, bijušais Ventspils Nekustamo īpašumu pārvaldes vadītājs Zemrūķis atceras: Mēs paņēmām 60 daudzdzīvokļu mājas un mēģinājām atrast iemeslu nenodot tās privatizācijai. Man nav saprotama atsevišķu rajonu bloķēšana, jo šodien ir bloķētas 190 mājas. Domei nami nav nepieciešami un apzināti tiek pārkāpts likums.”

Kā jūs to varat komentēt? Vai vienkārši ventspilnieki nenovērtē jūsu rūpes par saviem iedzīvotājiem?

J.Vītoliņš.

Šinī gadījumā... Paldies par jautājumu. Šinī gadījumā šī cilvēka komentārs nav amatpersonas komentārs. Zemrūķa kungs nav vairs amatpersona, teiksim, pašvaldībā...

R.Apsītis.

Jā... bijušais...

J.Vītoliņš.

Un es, protams, gribētu atbildēt tā, ka es savā rakstiskajā prezentācijā, ko es jums sākumā nolasiņu, es jau uzsvēru... šinī gadījumā pašvaldība ir kā svarīgāko izvēlējusies tieši Ventspils pilsētas maznodrošināto iedzīvotāju intereses un tā ir forma, kuru mēs esam atraduši un, mūsaprāt, likumīga forma, jo šie likuma grozījumi tādu iespēju ļauj. Lai iespējami ātri paātrinātu šo te palīdzības sniegšanu dzīvokļu piešķiršanas veidā tieši tiem iedzīvotājiem, kas paši nekad nav spējīgi iegādāties dzīvokļu tirgū. Un... tā kā mēs esam šādu veidu atraduši un mēs viņu mēģinām realizēt... Kā jau es teicu, šī prakse ir jāizvērtē. Es to pilnīgi piekrītu.

Un pēdējais varbūt teikums atbildot uz jūsu jautājumu. Tas ir mans tīri subjektīvais viedoklis. Es domāju, ka diez vai ir pareizi pieņemt lēmumu ietekmējoties no tāda masu medija viedokļa, kā “Diena”, kas, diemžēl par mūsu pilsētu bieži vien pasniedz tendenciozus un vienpusējus viedokļus.

Paldies.

A.Endziņš.

Lūdzu, Brantas kundze.

A.Branta.

Man ir jautājums. Konkrēti jūs nosaucāt dažādus skaitļus. Jums ir ļoti daudz maznodrošinātu cilvēku Ventspilī un ka jūs tā rūpējaties... Bet konkrēti par šo te kvartālu, tā ir Zaķumuižas iela... Sarkanmuižas iela... Sarkanmuižas dambis... Sakiet, vai šajā te gandrīz visā tajā kvartālā, kā tas izriet no avīžu raksta, visas personas šajās mājās ir trūcīgas personas, kurām ir nepieciešami neprivatizēti dzīvokļi, lai viņi nepaliktu bez jumta virs galvas?

J.Vītoliņš.

Jā... Es gribētu pateikt, ka es nevarēju jums ļoti precīzi pateikt šos te datus un tas lēmums, ko mēs pieņemām 2004. gadā, šis lēmums tika balstīts uz Nekustamo īpašumu pārvaldes, kas tajā laikā bija pašvaldības dzīvojamā fonda pārvaldītājs, sniegtās informācijas un uz Sociālās aprūpes pārvaldes, kas atbild par palīdzības sniegšanu maznodrošinātajiem, sniegtās informācijas... Pie tam, šī informācija nebija gatavota, teiksim, tā, konkrēti šajā maijā uz šo sēdi. Tā bija informācija, kas bija uzkrāta un kas bija veidota kā datu bāzes daudzu gadu garumā.

A.Branta

Tātad jūs apgalvojat, ka pirms šo te lēmumu pieņemšanas, visu lēmumu pieņemšanas, par nenodošanu privatizācijā tiek veiktas rūpīgs apsekošanas, izmeklēšanas, novērtēšanas un tā tālāk darbs....

J.Vītoliņš.

Jā, šis darbs tiek veikts ne jau domes sēdes laikā... Jo domes sēdē mums tiek pieņemts lēmums, teiksim tā... uz to jautājumu izskatīšanas pamata, kas bijis ir komisijās.

A.Branta.

Uz tiem materiāliem, kas jums tiek iesniegti.

J.Vītoliņš.

Jā... jo jebkurš Ventspils pilsēta domē izskatāmais jautājums tiek vairākkārtīgi skatīts visās šim jautājumam piekritošajās komisijās. Likumības komisija, Dzīvokļu privatizācijas komisija, Dzīvokļu komisija, Ekonomikas un budžeta komisija un tā tālāk. Un tā ir tā vieta, kur tiek šie materiāli prezentēti, kur tiek apspriesti šie jautājumi pēc būtības, jo uz domi šis lēmumprojekts jau nāk ar izkristalizējušos un gatavu viedokli.

A.Endziņš.

Čepānes kundze.

I.Čepāne.

Sakiet, lūdzu, es esmu diezgan pamatīgi izpētījusi, jo es gatavoju šo lietu. Sākot no 1997. gada Ziemassvētkiem, proti, no 22. decembra, kad tika pieņemts lēmums, ar kuru sākās šo sociālo īres namu sarakstu vēsture. Pēc tam, kad tika pieņemta apstrīdētā norma Saeimā, gandrīz visi tie paši nami jeb mājas, kuras tika iekļautas sociālo namu sarakstā, tika nolemts neprivatizēt. Proti, tas notika 2004. gada 17. maijā. Kādu iemeslu dēļ jūs to tā darījāt?

J.Vītoliņš.

Kā jau es teicu, tas bija šis te iepriekšējās izvērtēšanas darbs visā šajā projektā...

I.Čepāne.

Kādu iemeslu dēļ... kāda izvērtēšana... Nu, acīmredzot, 1997. gadā jūs teicāt: nu, jā, tur mēs nevarējām saprast, mums tur kaut ko iesniedza, mēs tur pieņemām... Nu, bet kad tagad tika iztaisīti grozījumi, vai jūs... burtiski tās mājas, kas savulaik tika atzītas par sociālajām mājām, automātiski iekļāvāt šajos sarakstos, neizvērtējot neko iepriekš pēc apstrīdētās normas pieņemšanas?

J.Vītolīņš.

Es negribētu jums piekrist, ka tieši tā tas bija. Es zinu, ka šo te, teiksim, privatizācijas visā periodā bija tādas mājas un dzīvojamās mājas, par kurām dome savu lēmumu mainīja. Sākotnēji bija viens lēmums, pēc tam tika pieņemts cits lēmums. Un, kā jau es teicu, 2004. gada 17.maija lēmums tika pieņemts uz tās informācijas bāzes, kas bija sagatavota visā dzīvokļu privatizācijas procesā iepriekšējo deviņu gadu laikā. Un es... šinī gadījumā tas, ko jūs pieminējāt par šo te sociālo īres namu, šāda statusa vairs nav, Ventspils pilsētas dome ir atcēlusi ...

I.Čepāne.

Nu, acīm redzot, ka jūs legalizējāt... juzdami, ka tur kaut kas nav kārtībā, ņemot vērā tiesas spriedumus, ja jūs esiet lasījis, es ceru... kā tiesa ir pateikusi, arī prokuratūra ir pateikusi, Juridiskais birojs un arī citi ir pateikuši... pētot šos lietas materiālus, ka tajā laikā šī prakse bija nelikumīga. Tad, kad tika pieņemta šī te apstrīdētā norma acīmredzot jūs, balstoties uz šo te normu, analogi visas šīs te pašas mājas ielikāt iekšā neprivatizējamo māju sarakstā bez kaut kādas iepriekšējas izvērtēšanas. Jo es esmu vilkusi te sarakstus līdz... piemēram, es tagad gribētu pajautāt, kur ir tas dzīvoklis, kuru jūs privatizējāt, kurā mājā...? Ja es tā drīkstu...

J.Vītolīņš.

Mana ģimene?

I.Čepāne.

Jā. Jūsu ģimene.

J.Vītolīņš.

Sarkanmuižas dambī 24.

I.Čepāne.

24. Un tad paskatieties, tur šajā sarakstā 2004. gada 17. maijā, ja mēs pakavējamies tikai pie šī te kvartāla... Sarkanmuižas dambis 12, 18, 20, 22... acīmredzot turpat blakus jums tās visas automātiski, tāpat kā viņas savulaik tik atzītas par sociālajām mājām, viņas visas ir iekļautas šeit.

Tāpēc mans jautājums ir... ko es arī uzdevu jums rakstiski un jūs man neatbildējāt savā vēstulē. Ņemot vērā kādus kritērijus jūs iekļāvāt šīs mājas neprivatizējamo dzīvojamo māju sarakstā... tikai, lūdzu, nestāstiet man visus tos desmit un divdesmit likumus, kurus jūs te minējāt,

kuri faktiski daudzos gadījumos neattiecas uz šo lietu... Kādi kritēriji? Piemēram, vai jūs pētījāt, cik tur ir pie miršanas cilvēki... nu, apmēram, tā... piedodiet, ka es tā saku... apmēram tā var saprast, vai cik tur ir sociāli nenodrošinātas personas un tamlīdzīgi...

J.Vītolīš.

Protams, ka mēs neizdarījām tādas pētījumus, kuri cilvēki drīz mirs... Tas nebūtu ētiskas dabas... un tādas pētījumus Ventspils dome nav veikusi...

I.Čepāne.

Nē, nu es... Bet kādus kritērijus tad jūs ņemāt vērā?

J.Vītolīš.

Es uz šo jautājumu, kā mēs atbildējam jau rakstiski jums... šie kritēriji bija daudzi. Es negribētu viņus šeit uzskaitīt. Tika izvērtēts...

I.Čepāne.

Neuzskaitiet, lūdzu, atbildiet tiesai... Es zinu, ka jūs nolasiņāt to, ko advokāts jums ir sagatavojis. Es gribu, lai jūs pasakiet šos kritērijus, kādus jūs ņemāt vērā, vienu vai otru māju neieliekot neprivatizējamo dzīvokļu jeb māju sarakstā...

J.Vītolīš.

Jā... Kā jau es teicu, mūsu Sociālās aprūpes pārvalde izvērtēja to īrnieku stāvokli, jo mūsu Sociālās aprūpes pārvaldes rīcībā ir datu bāze par visiem pilsētas maznodrošinātajiem

(ierakstā iztrūkst tiesas debates)

Tiesa, apspriežoties uz vietas, nolēma, ka spriedums tiks pasludināts šā gada 6. jūnijā pulksten 12.00 Satversmes tiesas sēžu zālē.

Tiesas sēdes sekretārs

A.Žugans

Stenogrāfiste

M.Ceļmalniece